

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Věra Mikysková
Exekuce na nepeněžitá plnění dle správního řádu
Diplomová práce

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „*Exekuce na nepeněžitá plnění dle správního řádu*“ vypracovala samostatně a uvedla jsem všechny použité zdroje.

V Olomouci dne 21.11.2020

.....
Věra Mikysková

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucí diplomové práce doc. JUDr. Kateřině Frumarové, Ph. D. za odborné vedení, její cenné rady a připomínky. Dále pak mým rodičům, kteří mi studium umožnili a vždy mě v něm obrovsky podporovali.

Obsah

Úvod.....	6
1 Správní exekuce	8
1.1 Vymezení pojmu Správní exekuce.....	8
1.2 Exekuce na peněžitá a nepeněžitá plnění.....	10
1.3 Exekuční titul, exekuční správní orgán, uplatnění exekučního titulu u exekučního správního orgánu.....	11
1.3.1 Exekuční správní orgán	11
1.3.2 Exekuční titul	12
1.3.3 Uplatnění exekučního titulu u exekučního správního orgánu	14
1.4 Vymáhání soudem a soudním exekutorem.....	15
2 Nařízení a průběh exekuce na nepeněžitá plnění.....	17
2.1 Obecně k právu vymáhat nepeněžitou povinnost.....	17
2.2 Exekuční výzva	18
2.3 Nařízení exekuce, exekuční příkaz	19
2.4 Odložení a přerušení exekuce, zastavení exekuce.....	23
2.4.1 Odložení a přerušení exekuce	23
2.4.2 Zastavení exekuce.....	24
2.5 Exekuční námitky	25
3 Jednotlivé způsoby provedení exekuce na nepeněžitá plnění	27
3.1 Exekuce provedením náhradního výkonu	27
3.1.1 Exekuce rozhodnutí o odstranění stavby dle stavebního zákona	29
3.2 Exekuce přímým vynucením	31
3.2.1 Vyklizení	32
3.2.2 Odebrání movité věci.....	36
3.2.3 Předvedení	41
3.3 Exekuce ukládáním donucovacích pokut.....	41

Závěr	44
Použité zdroje.....	46
Literatura	46
Judikatura	47
Právní předpisy	48
Ostatní	49
Shrnutí.....	50
Abstract.....	50
Klíčová slova	51
Key words.....	51

Úvod

Exekuce a exekuční řízení jsou pojmy, kterým se v poslední době dostává bezesporu stále větší pozornosti. Nemůžeme si však nevšimnout, že exekuce správní jsou v této debatě často opomíjeny a jaksi zastíněny exekucemi civilními, zvláště pak činností soudních exekutorů. I veřejná správa však plní svůj úkol, kterým je mj. zabezpečení splnění jí uložených povinností, aby se tak účastníci řízení, resp. obecně široká veřejnost mohla spolehnout, že i povinnosti stanovené vykonatelnými správními rozhodnutími budou efektivně vymáhány.

Proto se problematice správních exekucí věnuji ve své diplomové práci, která bude zaměřena hlavně na výkon rozhodnutí ukládajících povinnost nepeněžitého charakteru. S ohledem na velkou rozmanitost správních orgánů a správních rozhodnutí jimi vydávaných, jsou správní exekuce často velmi specifické. Jedná se tak dle mého názoru o téma, které si zasluhuje bližší pozornosti.

Práce je členěna do tří hlavních kapitol. První z nich je věnována vymezení samotného pojmu správní exekuce a rozebrání základních pojmů jako exekuční titul a exekuční správní orgán. Další dvě kapitoly jsou věnovány vymáhání povinností jiného než peněžitého charakteru. Nejprve je pojednáno obecně o nařízení a průběhu takové exekuce, přes exekuční výzvu a vydání exekučního příkazu až k jejímu případnému odložení, přerušování či zastavení. Poslední kapitola se podrobně věnuje jednotlivým způsobům provedení exekuce správních rozhodnutí směřujících k vymožení nepeněžitého plnění.

Základním podkladem pro diplomovou práci je právní úprava správní exekuce v XI. hlavě druhé části správního řádu, která bude rozvedena s ohledem na odbornou literaturu, zvláště literaturu komentářovou, a vše bude doplněno aktuálními poznatky, které ve věci přinesla judikatura.

Během psaní diplomové práce využívám především analytickou metodu, aplikovanou při rozboru právní úpravy správní exekuce a při práci s judikaturou. V ostatních částech práce je tato metoda doplněna metodou interpretační a deskriptivní.

Cílem práce je podat ucelený přehled o samotném pojmu správní exekuce a vymežit tento způsob výkonu rozhodnutí vůči jiným systémům autoritativního vymáhání uložených povinností, stejně jako vysvětlit základní pojmy se správní

exekucí spjaté a blíže popsat vymáhání povinností svým charakterem jiné než zaplacení peněžitě částky.

S uvedenými cíli práce jsou spojeny tyto výzkumné otázky: Je právní úprava správní exekuce nepeněžitých plnění ve správním řádu dostatečná na to, aby správní exekuce mohla zcela samostatně obstát jako prostředek autoritativního vynucení? Pokud ne, jak je možné právní úpravu účinně doplnit?

1 Správní exekuce

1.1 Vymezení pojmu Správní exekuce

Právní úpravu správní exekuce nalezneme v části druhé, hlavě XI. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, čítající 27 paragrafů v prakticky stejném znění od účinnosti správního řádu k 1. 1. 2006. Právě systematické zařazení správních exekucí na konec druhé části správního řádu, obecným ustanovením o správním řízení, odpovídá jejich samotné podstatě, závěrečné části správního procesu, která nastupuje nedojde-li k dobrovolnému splnění povinností uložených v předcházejícím správním nalézacím řízení správním rozhodnutím.¹ Jedná se o řízení fakultativní, uložená povinnost má být předně splněna dobrovolně bez zásahu státní moci. Pro případ, že k dobrovolnému splnění uložených povinností nedojde, musí veřejná moc disponovat prostředky, kterými splnění vynutí na povinném subjektu autoritativně. Proto je „*nuceným výkonem rozhodnutí označován relativně samostatný postup správních orgánů vedoucí k nucenému splnění povinností uložených správním rozhodnutím nebo vyplývajících z uzavřeného smíru*“.² Ve fázi výkonu rozhodnutí se nejvíce projevuje mocenská role veřejné moci, možnost zasahovat do práv jednotlivců.³

Exekuce je samostatnou součástí správního procesu. Nejedná se o pokračování nalézacího řízení. Postup správních orgánů je však obdobný, i v rámci správní exekuce se užije základních zásad činnosti správních orgánů a pravidel správního řízení, jak stanoví i správní řád v § 118 odst. 1, odst. 3. Rozdílný je zde především samotný účel řízení, kdy nalézací správní řízení směřuje k vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva nebo povinnosti má, anebo nemá.⁴ Vymáhání uložených povinností je poté účelem vykonávacího řízení neboli exekuce. Rozdíl je i obecně ve formách činnosti, kterými je realizována přiznaná působnost. Ve správním řízení se jedná o vydání individuálního správního aktu, kdežto exekuce se většinou provádí tzv. faktickými úkony.

Je zřejmé, že exekuce probíhá bez ohledu na vůli povinné osoby, resp. nejčastěji proti její vůli. Tím spíše je důležité dbát základních zásad činnosti správních orgánů,

---

¹ SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017, s. 317.

² HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 5. vydání. Praha: Leges, 2015, s. 313.

³ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: Obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 404.

⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, § 67.

zvláště zásady zákonnosti, tedy striktní vázanosti veřejné správy zákonem, a to při veškeré její činnosti.⁵ V souladu s čl. 2 odst. 3 Ústavy,⁶ resp. čl. 2 odst. 2 a čl. 4 odst. 1 Listiny základních práv a svobod,⁷ lze státní moc uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, způsobem, který zákon stanoví. Povinnosti mohou být ukládány pouze na jeho základě a v jeho mezích při zachování základních práv a svobod. Orgány veřejné správy tedy nemohou extenzivním výkladem či analogií rozšiřovat působnost jednotlivých ustanovení exekučního řízení nad rámec doslovného znění zákona. Opakem by však mohla být situace, kde by takovýto postup přinesl účastníku řízení jednoznačný prospěch.⁸

Alespoň stručně popíší i ostatní režimy českého právního řádu vedoucí k vymožení uložených a dobrovolně nesplněných povinností. Nejčastěji se tak děje v rámci civilního řízení. Zde je zavedena tzv. dvoukolejnost právní úpravy a osoba oprávněna z exekučního titulu se může se svým nárokem obrátit na soud, který poté postupuje podle části VI. občanského soudního řádu,⁹ nebo na tzv. soudního exekutora, který se při své činnosti řídí exekučním řádem.¹⁰ Univerzální postavení soudního výkonu rozhodnutí proti činnosti soudních exekutorů plyne mj. z určení exekučních titulů, které lze vykonávat, resp. na ně vést exekuci.

Dle občanského soudního řádu lze vykonat všechna rozhodnutí s výjimkou titulů vykonávaných ve správním nebo daňovém řízení. Naproti tomu exekuci lze vést pouze na základě taxativně stanovených exekučních titulů v exekučním řádu. Daňové exekuce se řídí daňovým řádem.¹¹ O vykonávacím řízení se také zmiňuje trestní řád,¹² ze zcela odlišné podstaty trestního řízení je však patrné, že jde již o výrazně jiný způsob výkonu rozhodnutí než v řízení správním či civilním.

Již z výše uvedených textů je zjevné, že v legislativě i odborné literatuře je na některých místech užíván pojem exekuce, jinde pojem výkon rozhodnutí. Odlišování

---

⁵ ČERNÝ, Pavel a kol. *Průvodce novým správním řádem s podrobným výkladem a vzory podání*. Praha: Linde Praha, a. s., 2006, s. 296.

⁶ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.

⁷ Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

⁸ SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, s. 160.

⁹ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 251 a násl.

¹⁰ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších právních předpisů.

¹¹ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 177 a násl.

¹² Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších právních předpisů, § 315 a násl.

těchto pojmů plyne z občanského soudního řádu a zmíněné dvoukolejnosti právní úpravy. Výkonem rozhodnutí je zde označena činnost soudů ve vykonávacím řízení dle občanského soudního řádu. Exekucí je myšlena čistě činnost soudních exekutorů dle exekučního řádu. V praxi se však tyto pojmy považují za synonyma a ani v rámci správní exekuce si nemyslím, že je nutno mezi nimi činit podstatné rozdíly. I předchozí správní řád označoval dnešní exekuci výkonem rozhodnutí.¹³

Správní exekucí se rozumí pouze výkon správních exekučních titulů exekučními správními orgány. Takové tituly však mohou být za podmínek uvedených v občanském soudním řádu, resp. exekučním řádu, předmětem soudního výkonu rozhodnutí či exekuce dle exekučního řádu. Volba způsobu, kterým bude dané rozhodnutí provedeno, je poté zcela v gesci subjektu iniciujícího jeho výkon. Zvážit by se měly odlišné exekuční prostředky či celková rychlost a efektivita jednotlivých způsobů výkonu rozhodnutí.¹⁴ Různými možnostmi výkonu rozhodnutí se věnuji v následujících kapitolách.

1.2 Exekuce na peněžitě a nepeněžitě plnění

Správní exekuce slouží k autoritativnímu vymáhání splnění povinností uložených povinnému subjektu správním rozhodnutím. Povinnosti takto uložené mohou být zásadně dvojího charakteru.

Nejčastěji se jedná o povinnost zaplatit peněžitou částku, a tedy o exekuce na vymození plnění peněžitého. Správním řádem jsou upraveny velmi stručně v § 106, který ve svém třetím odstavci odkazuje při exekuci, vybírání a evidenci peněžitých plnění na postup pro správu daní. Ten je upraven daňovým řádem. V otázce aplikace postupů při správě daní i na jiná peněžitá plnění ve veřejné správě se zákonodárcem souhlasí i odborná literatura, dle které *„je režim daňové a poplatkové exekuce dle daňového řádu plně využitelný ve veřejné správě i mimo sféru daní a poplatků, a je jenom racionální tuto úpravu v plném rozsahu využít v celé veřejné správě“*.¹⁵ Správní rozhodnutí se tedy bude v režimu daňového řádu vykonávat srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky z účtu u poskytovatele platebních služeb, příkázáním jiné peněžitě pohledávky, postižením jiných majetkových práv, prodejem movitých věcí

---

¹³ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 226/2002 Sb. účinném ke dni 1.7.2002, § 71 a násl.

¹⁴ HENDRYCH, Dušan. *Správní právo, Obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016, s. 283.

¹⁵ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, s. 357.

nebo prodejem nemovitých věcí. Subsidiárně se při daňové exekuci použije také občanský soudní řád.¹⁶

Při vymáhání splnění jiných povinností než je zaplacení peněžité částky se postupuje zcela v souladu se správním řádem. Vymáháním nepeněžitých plnění se podrobněji věnuji v následujících kapitolách.

1.3 Exekuční titul, exekuční správní orgán, uplatnění exekučního titulu u exekučního správního orgánu

Na úvod je vhodné definovat několik základních pojmů souvisejících s výkonem správních rozhodnutí. Jedná se o pojmy společné celé správní exekuci, i proto jsou upraveny v rámci úvodních ustanovení zákonné úpravy exekuce ve správním řádu.

1.3.1 Exekuční správní orgán

V první řadě § 103 odst. 2 správního řádu nabízí definici tzv. exekučního správního orgánu. Obecně je jím ten správní orgán, který je podle správního řádu nebo zvláštního zákona oprávněn k exekuci. Konkrétně se tento orgán určí v závislosti na druhu vymáhané povinnosti.

Jedná-li se o vymáhání peněžitých povinností, bude dle § 106 správního řádu příslušný obecný správce daně. Jeho definici podává § 10 daňového řádu jako správní orgán nebo jiný státní orgán v rozsahu, v jakém mu je zákonem nebo na základě zákona svěřena působnost v oblasti správy daní. Za obecného správce daně je považován dle zákona o Celní správě České republiky¹⁷ celní úřad. K výkonu správních rozhodnutí ukládajících povinnost peněžitého plnění tedy dochází v rámci tzv. dělené správy. Rozlišujeme dělenou správu procesní, § 161 odst. 1 daňového řádu, pod níž spadají případy, kdy je rozhodnutím orgánu veřejné moci, který není správcem daně, uložena peněžitá povinnost na základě „nedaňového zákona“. Tento orgán při vybírání či vymáhání užívá daňový řád, a proto má v tomto okamžiku postavení správce daně. V rámci dělené správy věcné, § 161 odst. 3, poté dochází k přesunu kompetencí mezi oběma orgány veřejné moci, jelikož je zde ke správě placení peněžitého plnění příslušný jiný orgán veřejné moci, než který povinnost uložil.¹⁸

---

¹⁶ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, § 177.

¹⁷ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších právních předpisů, § 8.

¹⁸ LICHNOVSKÝ, Ondřej a kol. *Daňový řád: komentář*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016, s. 600.

Mimo obecného správce daně může být ještě k vymáhání peněžitých plnění příslušný správní orgán, který vydal předmětné rozhodnutí nebo schválil smír, to však jen pokud zákon přímo stanoví.

Třetím exekučním správním orgánem je dle § 106 odst. 2 správního řádu obecní či krajský úřad, pokud vydal předmětné rozhodnutí nebo schválil smír on sám nebo jiný orgán územního samosprávného celku.

Nepeněžité povinnosti bude v první řadě vymáhat orgán, který vydal předmětný exekuční titul, pokud je však orgánem moci výkonné. Poté, stejně jako u peněžitého plnění, je exekučním správním orgánem obecní či krajský úřad, pokud je také původcem exekučního titulu on sám nebo jiný orgán územního samosprávného celku. Jiný orgán než výše uvedený, reálně ten, který vydal exekuční titul, ale není orgánem moci výkonné ani orgánem územního samosprávného celku, např. lesní, rybářská či myslivecká stráž¹⁹ může o výkon rozhodnutí požádat obecní úřad obce s rozšířenou působností, na který se stejně tak může obrátit fyzická nebo právnická osoba z takového exekučního titulu oprávněná.²⁰

1.3.2 Exekuční titul

Základní podmínkou pro každou exekuci je exekuční titul, na jehož podkladě se celá exekuce vede. *„Obecně je jím zákonem předepisovaný akt, zakládající určité povinnosti jmenovité osobě, jejichž splnění má směřovat vůči jiné osobě, jako osobě oprávněné, popř. vůči správnímu orgánu.“*²¹

Pro účely správní exekuce jím je dle § 104 správního řádu v první řadě vykonatelné rozhodnutí. To může být jak konstitutivní, tak deklaratorní, ve věci samé i procesní povahy, může mít jak formu usnesení (povinnost předložit věc nebo strpět ohledání věci na místě dle § 54 správního řádu či zajištění důkazu dle § 138 správního řádu), tak příkazu jako zvláštní formy rozhodnutí dle správního řádu.

Na druhém místě je vykonatelný smír, který mezi sebou mohou uzavřít účastníci sporného řízení a po schválení správním orgánem nabývá stejných účinků jako správní rozhodnutí.

Možnost exekučně vymáhat pouze konkrétně stanovené povinnosti konkrétním subjektům je zopakována i ustanovením § 173 odst. 3 správního řádu, který

---

¹⁹ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. Správní řád. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 649.

²⁰ PRŮCHA, Petr. Správní řád s poznámkami a judikaturou. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, s. 359.

²¹ Tamtéž, s. 347.

zdůrazňuje, že exekučním titulem nemůže být holé opatření obecné povahy, pokud povinnosti z něj plynoucí nebyly uloženy konkrétním správním rozhodnutím. Tím může být např. uložení povinnosti stavebních úprav vyplývající z územního opatření o sanaci území konkrétní osobě na základě stavebního zákona.²²

Stejně tak nemůže být exekučním titulem veřejnoprávní smlouva či výkaz nedoplatků.²³ U veřejnoprávních smluv je zajímavé, že vládní návrh správního řádu²⁴ s jejich vykonatelností počítal a vykonatelné veřejnoprávní smlouvy zde výslovně za exekuční tituly považovány byly. Po projednání v ústavně právním výboru však byl vydán komplexní pozměňovací návrh, kde byla tato úprava vypuštěna. V případě neplnění povinností stanovených smlouvou se tedy nejprve musí strany obrátit na správní orgán příslušný k řešení sporů z ní vyplývajících. Až jím vydané rozhodnutí může být vykonatelným exekučním titulem.

Jelikož exekuční příkaz stanoví konkrétní povinnosti konkrétní osobě, tak i povinnost plynoucí přímo z podstaty obecného právního předpisu, musí být uložena konkrétním správním aktem, na jehož základě může být teprve vynucena.

Vykonatelnost rozhodnutí, tedy možnost vynucení v něm uložených povinností státní mocí, nastává nabytím právní moci nebo pozdějším dnem, který je uveden v jeho výrokové části. Předběžně vykonatelná jsou pak ta rozhodnutí, proti nimž podané odvolání nemá odkladný účinek, vykonatelnost tak nastává na právní moci nezávisle. Byla-li uložena povinnost k plnění a k tomu stanovena lhůta, nenastane vykonatelnost, ač řádná či předběžná, před jejím marným uplynutím. Pokud byly povinnosti splněny dobrovolně nebo dosud neuplynula lhůta ke splnění, nelze rozhodnutí nebo smír za exekuční titul považovat. Zmíním také § 75 správního řádu a povinnost správního orgánu rozhodujícího v posledním stupni vyznačit právní moc a vykonatelnost na písemném vyhotovení rozhodnutí. Případná absence této doložky však nic nemění na vykonatelnosti ani zákonnosti rozhodnutí a není podmínkou nařízení exekuce.²⁵

V praxi mohou nastat případy, kdy rozhodnutí vykonatelnost ztratí dodatečně. Takový nedostatek zde může být trvalý v případě jeho změny či zrušení (včetně zrušení původního rozhodnutí rozhodnutím novým v rámci obnovy řízení), nebo pouze

---

²² Závěr č. 98 ze zasedání poradního sboru ministerstva vnitra ke správnímu řádu ze dne 19.11.2010.

²³ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. Správní řád. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 641.

²⁴ Sněmovní tisk č. 201/0, vládní návrh zákona správní řád.

²⁵ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 31.7.2014, sp. zn. 57 A 102/2013-49.

dočasný, kdy může být vykonatelnost rozhodnutí pozastavena jak přiznáním odkladného účinku žádosti o obnovu řízení dle § 106 odst. 6 správního řádu, tak v tzv. novém řízení v rámci obnovy řízení, § 102 odst. 5, nebo v souvislosti s přezkumným řízením dle § 95 odst. 5. Vykonatelnost rozhodnutí může být odložena i přiznáním odkladného účinku žádosti o prominutí zmeškání úkonu v řízení, ve kterém bylo předmětné rozhodnutí vydáno dle § 41 odst. 3 správního řádu, přiznáním odkladného účinku správní žalobě správním soudem dle § 73 soudního řádu správního²⁶ či kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem dle § 107 stejného zákona. Odklad vykonatelnosti exekučního titulu však neznamená její ztrátu. Účinky rozhodnutí jsou zde pouze dočasně suspendovány, a tak přiznání odkladného účinku exekučnímu titulu nebrání nařízení exekuce.²⁷ Samotné provedení exekuce by mělo být odloženo dle § 113 správního řádu do doby skončení řízení, ve kterém k odkladu došlo. Období, ve kterém nelze rozhodnutí vykonat, se nezapočítává ani do lhůty, ve které je nutno exekuci nařídit, resp. provést dle § 108 odst. 5 správního řádu.²⁸

1.3.3 Uplatnění exekučního titulu u exekučního správního orgánu

Exekuční řízení je možno zahájit dvěma způsoby, z moci úřední či na žádost. O prvním způsobu hovoříme, pokud je správní orgán, který vydal exekuční titul v prvním stupni zároveň příslušným exekučním správním orgánem. V rámci exekuce na nepeněžitá plnění je takto stanoveno § 110 písm. a) správního řádu. V druhém případě je potřeba, aby se oprávněný subjekt obrátil se „žádostí“ o provedení výkonu rozhodnutí na příslušný exekuční správní orgán. Dle správního řádu jsou takto aktivně legitimovány správní orgány, který vydaly exekuční titul v prvním stupni, a osoby z exekučního titulu oprávněné.

Zatímco iniciování výkonu rozhodnutí ze strany oprávněného, tedy osoby, které z rozhodnutí vyplývají vůči povinnému nějaká práva (povinný je vůči oprávněnému povinen něco dát, konat, něčeho se zdržet, něco strpět) je jeho subjektivním právem, kterého nemusí využít, u správního orgánu, který je vždy povinen prosazovat a realizovat veřejný zájem se jedná o zákonnou povinnost.²⁹ Správní orgán, který je exekučním správním orgánem, může sám zahájit z moci úřední i exekuci ve prospěch oprávněné osoby. Nicméně osoba z exekučního titulu oprávněná může exekuční titul

---

²⁶ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších právních předpisů, § 73.

²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5.4.2001, sp. zn. 20 Cdo 5248/2009, resp. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.8.2006, sp. zn. 20 Cdo 2917/2005.

²⁸ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23.2.2011, sp. zn. 20 Cdo 698/2009.

²⁹ VEDRAL, Josef. *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 901.

v případě zájmu uplatit u exekučního správního orgánu sama, tudíž by neměl správní orgán takto postupovat proti její vůli či bez jejího vědomí.

1.4 Vymáhání soudem a soudním exekutorem

Jakkoli je dnes možnost soudního výkonu správních rozhodnutí omezena, správní řád stále zachovává možnost správních orgánů a osob oprávněných z exekučního titulu požádat o provedení exekuce vedle exekučního správního orgánu právě soud nebo soudního exekutora. Výběr způsobu exekuce je čistě na oprávněném subjektu. Žádný zákon nestanovuje, v jakém režimu se vykonávají konkrétní správní exekuční tituly.

Jak bylo uvedeno výše, soud při výkonu rozhodnutí postupuje dle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád. Obecně by se správní exekuční tituly soudně vykonávaly na základě § 274 odst. 1 písm. f), který umožňuje postupem dle občanského soudního řádu vykonat i vykonatelná rozhodnutí a jiné exekuční tituly orgánů veřejné moci. Dvě novely tohoto zákona, první s účinností od 1.1.2013, provedena zákonem č. 396/2012 Sb. a druhá zákonem č. 293/2013 Sb., účinná o rok později, upravily znění základního ustanovení týkajícího se soudního výkonu rozhodnutí, § 251, do podoby vylučující ze soudního výkonu rozhodnutí tituly, které se vykonávají ve správním nebo daňovém řízení. Dle zákonodárce bylo hlavním záměrem této změny odbřemenění soudů a přesunutí této agendy výkonu rozhodnutí na soudní exekutory.³⁰

Možnost soudního výkonu správního rozhodnutí byla řešena i judikaturou. Jednalo se o případ, ve kterém soud 1. stupně odmítl návrh oprávněného na nařízení výkonu rozhodnutí, jelikož měl za to, že daný exekuční titul se vykonává právě dle správního řádu. Odvolací soud však došel k závěru, že v daném případě nelze dle speciálního zákona, na jehož základě bylo vydáno předmětné rozhodnutí, ani při subsidiárním použití správního řádu, určit správní orgán, který by mohl předmětnou peněžitou exekuci vykonat, což znamená, že nelze exekuci vést dle správního řádu, a toto rozhodnutí tedy není vyloučeno ze soudního výkonu rozhodnutí.³¹ Krajský soud pak konstatoval, že zde „*není podstatné, že vykonávací titul byl na základě správního řádu vydán, ale je rozhodující, zda tento titul lze podle správního řádu vykonat*“.³²

---

³⁰ Sněmovní tisk 537/0, vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

³¹ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31.3.2014, sp. zn. 8 Co 75/2014.

³² Tamtéž.

Soudní exekutor, tedy osoba, kterou stát pověřil výkonem exekučního úřadu, může vykonávat exekuční správní tituly na základě § 40 odst. 1 písm. e) exekučního řádu, který mezi vykonatelné tituly podle tohoto zákona zahrnuje i vykonatelná rozhodnutí a jiné exekuční tituly orgánu veřejné moci. K provedení každé konkrétní exekuce musí exekutor požádat o pověření soud, který zkoumá zákonné předpoklady pro vedení exekuce. Úkony soudního exekutora se poté považují za úkony exekučního soudu.

Ačkoli je volba způsobu exekuce čistě na oprávněném, jistá omezení plynou např. z judikatury. Nejvyšší správní soud se v jednom ze svých rozhodnutí zabýval možností obrátit se s výkonem rozhodnutí na soud či soudního exekutora v souvislosti s poměrem nákladů exekuce, které by tak povinnému mohly vzniknout. V rámci výkonu peněžitého plnění judikovat, že správní orgán, který se neobrátil na obecného správce daně a vymáhá peněžitou povinnost sám, se stává správcem daně a na jeho činnost se vztahuje daňový řád. Následkem je možnost obrátit se na soudního exekutora pouze v souladu s § 175 odst. 2 daňového řádu, tedy za předpokladu, že náklady tohoto způsobu vymáhání nedoplatku nebudou ve zjevném nepoměru k jeho samotné výši. Ustanovení § 175 odst. 2 daňového řádu zde má být speciální k § 105 odst. 2 správního řádu, který povinnost vybrat konkrétní způsob exekuce s ohledem na očekávané náklady neobsahuje.³³ Pokud by správní orgán postupoval v rozporu s výše uvedeným, dopouštěl by se nezákonného zásahu, proti kterému se může oprávněný bránit žalobou dle soudního řádu správního.³⁴ Nezákonným zásahem je pak dle judikatury způsob vymáhání pohledávek exekutorem, kde jeho náklady činí např. 140,³⁵ resp. 240 %³⁶ vymáhané povinnosti.

Stejná povinnost jako je výslovně stanovena § 175 odst. 2 daňového řádu však dle mého mínění vyplývá pro všechny správní orgány již ze samotných základních zásad jejich činnosti, konkrétně § 2 odst. 4 či § 6 odst. 2 správního řádu. Absence konkrétního zákonného ustanovení ve správním řádu by tak neměla vést k podstatným rozdílům při vykonávání peněžitých a nepeněžitých plnění.

---

³³ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31.7.2015, sp. zn. 8 As 143/2014-47.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 6.9.2017, sp.zn. 59 A 57/2017-30.

³⁶ Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18.12.2019, sp. zn. 61 A 6/2019-60.

2 Nařízení a průběh exekuce na nepeněžitá plnění

Další části práce jsou již věnovány jejímu hlavnímu tématu, vymáhání nepeněžitých plnění ve správní exekuci. Tato kapitola pojednává o postupu před zahájením exekuce a jejím vedením, následující kapitola se zabývá jednotlivými způsoby, kterými se může výkon správního rozhodnutí na nepeněžitá plnění vést.

2.1 Obecně k právu vymáhat nepeněžitou povinnost

Nejen k posílení právní jistoty osob povinných jsou zákonem stanoveny lhůty, ve kterých mohou být uloženy povinnosti vymáhány. Jedná se o lhůty prekluzivní, jejich uplynutím tedy oprávnění exekučních správních orgánů zaniká a exekuce musí být zastavena. K nařízení výkonu rozhodnutí musí dojít nejpozději do 5 let a lze jej provádět nejpozději do 10 let poté, co měla být povinnost splněna dobrovolně,³⁷ tedy poté, co uplynula lhůta k dobrovolnému splnění stanovena ve výrokové části rozhodnutí. Co se týče lhůty pro nařízení exekuce, obecně platí, že v této lhůtě musí být vydán exekuční příkaz, který zároveň nabyde v dané lhůtě právní moci.

Pokud by exekuční správní orgán exekuci nařídil nebo v nařízené pokračoval i po uplynutí daných lhůt, může se povinný bránit proti takovému postupu námitkami dle správního řádu, případně postupem dle zákona o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci³⁸ požadovat náhradu škody, která by mu byla např. vydáním exekučního příkazu či obecně takovýmto nezákonným postupem způsobena. Na běh stanovených lhůt nemá vliv ani odložení nebo přerušení exekuce. Naopak se běh lhůt staví po dobu, po kterou je pozastavena vykonatelnost rozhodnutí v souvislosti s přiznáním odkladného účinku kasační stížnosti či žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Jinak by mohlo docházet k takovým situacím, kdy by např. oprávněný z exekučního titulu sice byl zákonem omezen lhůtou k provedení exekuce, na druhou stranu by však nemohl pro absenci vykonatelného exekučního titulu provedení exekuce docílit.³⁹ Nutno dodat, že dané lhůty platí i v případě exekuce správních rozhodnutí prováděné soudem nebo soudním exekutorem, neboť určující je zde správní povaha exekučního titulu, ne druh exekuce.⁴⁰

---

³⁷ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 108.

³⁸ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších právních předpisů.

³⁹ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23.2.2011, sp. zn. 20 Cdo 698/2009.

⁴⁰ PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, s. 360.

Jak stanoví správní řád, exekuce se vede zásadně proti tomu, jemuž byla exekučním titulem povinnost nepeněžitěho plnění uložena. Výjimkou jsou situace, kdy tato povinnost přešla na jiného, např. v případě smrti povinného, nebo na něj byla převedena, k čemuž může sloužit veřejnoprávní smlouva o převodu práv a povinností veřejnoprávního charakteru dle § 162 správního řádu.⁴¹ Tyto skutečnosti samozřejmě musí být zákonným způsobem doloženy. Nejvyšší správní soud pak v této souvislosti konstatoval, že exekuci je možno vést, ať k přechodu či převodu nepeněžitě povinnosti došlo před vydáním exekuční výzvy, před nařízením exekuce či i po jejím nařízení, a dále, že osoba, na kterou povinnost takto přechází nebo je na ni převáděna, se stává osobou z exekučního titulu povinnou namísto svého předchůdce už samotným převodem či přechodem povinnosti.⁴² V nařízené exekuci se tak může vůči jinému než tomu, jemuž byla exekučním titulem uložena povinnost nepeněžitěho plnění, pokračovat na základě původního exekučního příkazu, kde je jako povinný uveden někdo jiný než osoba, vůči které se taková exekuce bude dále vést.

2.2 Exekuční výzva

Základním smyslem exekuční výzvy, jak je upravena § 109 správního řádu, je poskytnout povinnému další a poslední možnost, jak splnit povinnosti dobrovolně a vyhnout se tak nařízením exekuce. Pro povinného je dobrovolné splnění v této fázi výhodnější, jelikož nemusí hradit exekuční náklady, které jsou s případným nařízením výkonu rozhodnutí spojeny.

Výzva se vydává obligatorně formou usnesení. Její další náležitosti jako označení exekučního titulu, vymezení vymáhané povinnosti, určení náhradní lhůty ke splnění či hrozba zahájení exekuce, pokud k němu nedojde, jsou stanoveny správním řádem. Proti vydání se povinný nemůže odvolat, nicméně je možno podat námitky, které slouží jako řádný opravný prostředek v exekučním řízení.⁴³ Vzhledem k tomu, že „*exekuční výzva neřeší ani neukládá žádnou hmotněprávní povinnost, ale je pouze upomínkou ke splnění dříve uložené nepeněžitě povinnosti*“,⁴⁴ nejedná se ani o rozhodnutí, proti kterému by byla přípustná žaloba dle § 65 a násl. soudního řádu správního.⁴⁵

Vydání exekuční výzvy je čistě na úvaze správního orgánu, ze zákona je vydání podmíněno pouze tím, že vážně neohrozí zmaření účelu exekuce. Tím by mohl být

---

⁴¹ VEDRAL, Josef. *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 912.

⁴² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.8.2012, sp. zn. 7 As 140/2011-109.

⁴³ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 31.7.2014, sp. zn. 57 A 102/2013-49.

⁴⁴ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9.1.2012, sp. zn. 15 A 64/2011-56.

⁴⁵ Tamtéž.

např. prodej věcí, které jsou jejím předmětem. Pokud bude výzva vydána, stanoví se povinnému náhradní lhůta ke splnění a správní orgán nemůže před jejím uplynutím exekuci nařídit. Na místě je vždy úvaha, zda vydání má smysl a lze očekávat, že povinný v náhradní lhůtě splní. V ideálním případě se tak stane, v případě neúspěšné exekuční výzvy by se však opět oddálila exekuce ve smyslu realizace výkonu práv oprávněných osob. Pokud tedy má správní orgán za to, že povinný v dané lhůtě nesplní, např. již byl ze strany oprávněného opakovaně ke splnění vyzýván neformálními výzvami ke splnění, může být další odložení exekuce v rozporu se zásadou ochrany oprávněných zájmů dotčených osob, rychlosti řízení a vyřizování věcí bez zbytečných průtahů, stejně tak může být oprávněným osobám způsobena škoda. V takovém případě by měl správní orgán rovnou zahájit exekuční řízení. Nelze však pominout, že pro spoustu povinných může takovéto varování od správního orgánu mít svůj efekt a reálná hrozba zahájení exekučního řízení je donutí plnit dobrovolně. Osobně bych však působení exekuční výzvy na povinné nepřeceňovala, její smysl vnímám spíše jako snahu správního orgánu vymoci splnění jinak než v často velmi nákladném a zdlouhavém exekučním řízení.

2.3 Nařízení exekuce, exekuční příkaz

Samotná exekuce se nařizuje vydáním exekučního příkazu. Exekuční správní orgán tak učiní z moci úřední, pokud je sám exekučním správním orgánem, nebo na žádost osoby oprávněné z exekučního titulu či jiného správního orgánu dle § 107 odst. 2 správního řádu, např. výše zmíněná vodní a lesní stráž. Tato žádost by měla splňovat obecné požadavky § 45 správního řádu.

§ 110 písm. a) správního řádu přímo stanoví, že pokud se exekuce zahajuje z moci úřední, pak se ve vztahu k případné nečinnosti exekučního správního orgánu neuplatní lhůta 30 dní dle § 80 odst. 2 poskytnuta správnímu orgánu k zahájení řízení, po jejímž marném uběhnutí musí nadřízený správní orgán učinit ex lege opatření proti nečinnosti. Důvodová zpráva zákona se k této úpravě nevyjadřuje, nicméně odborná literatura dovodila, že cílem této úpravy může být snaha omezit přebírání exekucí nadřízenými správními orgány.⁴⁶ Ten tyto nečinnostní opatření stále provést může, a to nejen atrakci ve smyslu předchozí věty, pouze k tomu není po určité době ze zákona povinen. I kdyby exekuční správní orgán řízení z moci úřední sám nezačal, osoby z exekučního titulu oprávněné se mohou zahájení domoci vlastní žádostí

---

⁴⁶ VEDRAL, Josef. *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 924.

dle § 110 písm. b) správního řádu. Na druhou stranu tu jsou i jiné osoby, které jsou rozhodnutím ve svých právech dotčeny, zde mám na mysli vedlejší účastníky předchozího nalézacího řízení ve smyslu § 27 odst. 2, kterým sice rozhodnutí přímo práva a povinnosti nezakládá, ale stále mají na provedení exekuce zájem. Takové osoby by se pak mohly obrátit na příslušný exekuční správní orgán s podnětem k zahájení řízení dle § 42. Zahájení je však na úvaze správního orgánu. Na základě stejného ustanovení by se mohli obrátit i na nadřízený správní orgán s žádostí o uplatnění opatření proti nečinnosti exekučního správního orgánu dle § 80 a násl. správního řádu.

Exekuční příkaz se opět vydává ve formě usnesení a ani zde se nelze proti vydání odvolat. Jako řádný opravný prostředek v exekučním řízení je možno využít námitek. Stejně jako v exekuční výzvě musí být v exekučním příkazu jasně označen exekuční titul, na jehož podkladě se příkaz vydává, a co nejpřesněji vymezena vymáhaná nepeněžitá povinnost. Exekučním příkazem se však již realizuje samotná exekuce, proto v něm musí být navíc určen již konkrétní způsob jejího provedení, tedy přímé vynucení, náhradní výkon nebo zda budou ukládány donucovací pokuty. Ze stejného důvodu musí exekuční příkaz přesně specifikovat věci a práva, která mají být exekucí postiženy. Těmi mohou být např. konkrétní věc, která se má odebrat, nebo nemovitost, která má být odstraněna. Označení by mělo být tak jasné, aby nebylo možno dané věci zaměnit s jinými.

Exekuční příkaz se oznamuje povinnému a dalším osobám, kterým z něj vyplývají práva nebo povinnosti např. vlastníku stavby, kde má povinný byt. Oznámení má ze zákona probíhat doručením příkazu do vlastních rukou.

Na rozdíl od exekuční výzvy je již exekuční příkaz považován za rozhodnutí, u něhož je umožněn soudní přezkum, i když podstatně limitovaný. Exekuční příkaz lze zkoumat pouze z hledisek jako je pravomoc správního orgánu k vydání, nabytí právní moci příkazu, či zda příkaz vůbec ukládá vymáhanou povinnost, která je splnitelná.⁴⁷ „Přezkum rozhodnutí o nařízení exekuce [...] se tak zaměřuje toliko na okruh otázek spojených zásadně s vykonávací fází řízení a neslouží k přezkoumání rozhodnutí, na základě nichž byla exekuce nařízena.“⁴⁸ Nalézací a vykonávací řízení jsou od sebe oddělena a ve fázi exekučního řízení se soud nemůže zabývat skutečnostmi, které

---

⁴⁷ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28.2.2012, sp. zn. 44 A 95/2011-49.

⁴⁸ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18.7.2019, sp. zn. 10 A 155/2018-48.

nastaly v řízení nalézacím.⁴⁹ Výjimkou, kdy mají obecné soudy povinnost zabývat se zásadními vadami exekučního titulu, jsou případy, kdy by výkon rozhodnutí vedl ke zjevné nespravedlnosti, či byl dokonce v rozporu s principy právního státu,⁵⁰ např. vymáhání povinnosti, která by ani nemohla být konkrétní osobou porušena,⁵¹ přiznání plnění úroků v neústavní výši⁵² či právní úprava zatěžující nezletilé poplatkovou povinností bez ohledu na to, zda mají prostředky k jejímu splnění a bez možnosti ovlivnit uložení platební povinnosti či se jí alespoň zprostit.⁵³ Pokud se však nejedná o případy dle předchozí věty, soudní přezkum exekučního příkazu se stále může zaměřit zásadně toliko na vhodnost a proporcionalitu způsobu a rozsahu provedení exekučního titulu, nikoli již např. na jeho zákonnost a správnost či zákonnost řízení, které vydání předcházelo.⁵⁴

Ačkoli podstatná část výše uvedené judikatury byla vydána v souvislosti s exekucí dle daňového řádu, jsem přesvědčena, že zde uvedené principy přezkumu jsou obecně platné a mohou být tedy užity i v exekuci dle řádu správního.

Dříve zastávaný názor, že před podáním správní žaloby dle § 65 a násl. soudního řádu správního proti usnesením či jiným úkonům exekučního správního orgánu, tedy i proti exekučnímu příkazu, musí povinný a jiné osoby, kterým z příkazu vyplývají povinnosti, podat námitky dle § 117 správního řádu a teprve proti rozhodnutí o námitkách je přípustné se obrátit na správní soud,⁵⁵ je dnes již překonán. Důvodem bylo hlavně nastavení stejného režimu jako u vymáhání peněžitých plnění dle daňového řádu, který námitky za řádný opravný prostředek proti exekučnímu příkazu, který by bylo nutno vyčerpat před podáním správní žaloby, nepovažuje. Účel a procesní režim námitek dle § 159 daňového řádu a dle § 117 správního řádu je velmi obdobný a je na místě, aby tyto dva instituty byly pro řízení před správními soudy vykládány obdobně.⁵⁶

Nadále má tedy platit, že *„žalobu podle § 65 a násl. s.ř.s. může kdokoli, tedy i ten, komu přísluší podat námitky podle § 117 odst. 1 správního řádu, podat přímo proti usnesení nebo jinému úkonu exekučního orgánu, má-li takový úkon povahu*

---

⁴⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.9.2009, sp. zn. 9 Afs 28/2009-124.

⁵⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 1.11.2016, sp. zn. II. ÚS 2230/2016.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Nález Ústavního soudu ze dne 1.4.2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18.

⁵³ Nález Ústavního soudu ze dne 8.8.2017, sp. zn. Pl.ÚS 9/15.

⁵⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26.10.2005, sp. zn. 2 Afs 81/2004-54.

⁵⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.11.2018, sp. zn. 6 As 268/2018-19 a zde přezkoumávané Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10.7.2018, sp. zn. 43 A 69/2018-13.

⁵⁶ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19.2.2019, sp. zn. 1 Afs 271/2016-53.

„rozhodnutí“ ve smyslu § 65 odst. 1 s.ř.s.“.⁵⁷ Důležité je podotknout, že Nejvyšší správní soud zde nezpochybnil exekuční námitky dle správního řádu jako řádný opravný prostředek proti usnesením a jiným úkonům exekučního správního orgánu. Pouze pro případ ochrany před takovou činností žalobou proti rozhodnutí konstatoval, že námitky nemusí být před jejím podáním vždy vyčerpány. I s argumentem, že v pochybnostech má být soudní ochrana spíše poskytnuta a ne odepřena, zde v podstatě judikatura zúžila princip subsidiarity ochrany soudní moci, jak ho stanoví soudní řád správní. Obecně je dle mého názoru snaha Nejvyššího správního soudu upravit režim správních exekučních námitek na místě. Už jen proto, že správní řád pojímá exekuční námitky jako zvláštní prostředek obrany pouze pro osoby, kterým z úkonů a usnesení exekučních správních orgánů plynou povinnosti, ať se jedná o samotné osoby v exekučním řízení povinné či jiné. Dle mého názoru tedy není opodstatněné, aby právě takové osoby, které jsou exekucí nejvíce postiženy, musely před podáním správní žaloby vyčerpat exekuční námitky, a na druhou stranu ti, kterým z exekučního řízení žádné povinnosti neplynou, nejčastěji osoby oprávněné, se mohli obrátit přímo na správní soud.⁵⁸

V návaznosti na tento názor vyneseny Nejvyšším správním soudem se obě skupiny osob mohou domáhat ochrany přímo u správního soudu. Ti, kterým takové právo přísluší, mají navíc možnost obrany skrze exekuční námitky, které tímto rozhodnutím nijak netratí na svém smyslu, naopak, jedná se o další prostředek obrany, který může být často efektivnější než mnohdy zdlouhavé soudní řízení. Není však vyloučeno, že v budoucnu bude možno pozorovat větší nárůst správních žalob souvisejících s exekučním řízením. Jejich řešení bude na soudech nižších instancí, pro které je tento poměrně nový názor rozšířeného senátu obecně závazný.

Exekuční příkaz je rozhodnutím exekučního správního orgánu, ve kterém stanoví, jakým způsobem se vykoná předmětný exekuční titul, jelikož povinnosti v něm uvedené nebyly povinným splněny dobrovolně. Pokud by povinný významným způsobem bránil takovému výkonu, může jeho jednání naplnit až znaky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle § 337 trestního zákoníku.⁵⁹

---

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.11.2018, sp. zn. 6 As 268/2018-19.

⁵⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů, § 337.

Takovým jednáním je dle judikatury např. odstranění věci, která je předmětem rozhodnutí,⁶⁰ nebo její převedení na jinou osobu.⁶¹

2.4 Odložení a přerušení exekuce, zastavení exekuce

Poté co byla exekuce nařízena, tedy byl vydán exekuční příkaz, který nabyl právní moci, mohou nastat okolnosti vedoucí k odložení či přerušení jejího provedení, stejně tak může být po zahájení celé exekuční řízení zastaveno. Ve všech třech případech se tak děje usnesením, proti kterému není přípustné odvolání,⁶² nicméně možnost obrany je zachována prostřednictvím exekučních námitek. Ty mohou dle zákonného znění § 117 správního řádu podat jak povinný, tak jiná osoba, které z takového úkonu vyplývají povinnosti, např. osoba v postavení dle § 114 odst. 2 správního řádu.⁶³

2.4.1 Odložení a přerušení exekuce

Co se týče odložení či přerušení exekuce, kdy „*exekuční správní orgán přestane způsobem uvedeným v exekučním příkazu provádět úkony směřující ke splnění povinnosti vyplývající z exekučního titulu*“,⁶⁴ zákon obecně stanoví, že správní orgán tak může učinit ze závažných důvodů. Jako příklad uvádí žádost povinného o posečkání splnění povinnosti. Ta však může mít zamýšlený účinek, pouze pokud má správní orgán za to, že dojde ke splnění ne v delší lhůtě, než v jaké by mohla být provedena exekuce. Takovým postupem nemůže být samozřejmě exekuce zmařena.

Exekuční správní orgán může rozhodnout o odložení či přerušení exekuce i za účelem prošetření skutečností, které mohou vést k jejímu zastavení. Jak vyplývá z předchozí věty, v těchto případech se nejedná o povinnost správního orgánu takový postup zvolit, a je zde nechán prostor pro jeho správní uvážení. Naopak nutnost takového postupu může samozřejmě stanovit zákon, dříve např. správní řád v § 122 odst. 2⁶⁵ či dnes u některých osob požívajících výsad a imunit v souvislosti s výkonem rozhodnutí, kterým byl uložen správní trest dle zákona o odpovědnosti za přestupky.⁶⁶ Jak je ze správního řádu patrné, výčet důvodů, pro které může dojít k přerušení či odložení exekuce, není taxativní. Důvodem zde neuvedeným tak může být třeba i odložení vykonatelnosti exekučního titulu.

---

⁶⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.9.2019, sp. zn. 6 Tdo 912/2019.

⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2014, sp. zn. 3 Tdo 1425/2014.

⁶² Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 113, resp. § 115.

⁶³ VEDRAL, Josef. *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 946.

⁶⁴ Tamtéž, s. 930.

⁶⁵ Historická verze: zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni 1.1.2006.

⁶⁶ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších právních předpisů, § 4.

Pouze doplním, že o odklad exekuce se jedná, pokud sice byla exekuce nařízena, ale nebylo započato s jejím prováděním, naopak přerušuje se exekuce, u které bylo již započato s prováděním dle exekučního příkazu. V exekuci správní orgán pokračuje, jakmile odpadne překážka, která k odložení či přerušení exekuce vedla, a zároveň nebyla exekuce zastavena. Ze zákona správní orgán v této situaci postupuje obdobně jako při pokračování v přerušeném řízení, tedy poznamená tuto skutečnost do spisu a vyzoomí o ní účastníky řízení.

2.4.2 Zastavení exekuce

Exekuce má primárně končit vymožením uložené povinnosti stanovené exekučním titulem. Pokud však nastane některý z důvodů taxativně stanovených správním řádem, exekuce musí být zastavena, a tedy skončena, i pokud k vymožení dosud nedošlo. Exekuční správní orgán existenci takových skutečností posuzuje z moci úřední i na základě žádosti. Pokud nastanou, nemá na rozdíl od přerušení či odložení prostor pro uvážení, exekuci musí zastavit ex lege.

Správní řád nabízí výčet skutečností bránících dalšímu pokračování exekuce v § 115 pod písmeny a) – g). V odborné literatuře najdeme nespočet příkladů spadajících pod jednotlivá ustanovení, dovolím si tedy určité zestručnění.

Ačkoli se spíše nebude jednat o jev častý, i ve fázi provádění exekuce může samozřejmě povinný plnit dobrovolně. Splněním zaniká vymáhaná povinnost a exekuce se zastavuje. Stejně tak se zastaví exekuce, jejíž provádění přesáhlo lhůtu 10 let uvedenou § 108 odst. 4 správního řádu, jelikož takovou exekuci správní orgán ztratil právo provádět. V rámci řádných a mimořádných opravných prostředků či kontroly ze strany soudní moci může být i zrušen exekuční titul, na jehož podkladě byla exekuce vedena nebo o zastavení může požádat ten, kdo požádal o její nařízení na prvním místě. I sám správní orgán pak může usoudit, že další pokračování v exekuci by bylo spojeno s mimořádnými nebo nepoměrnými obtížemi. Nastat mohou i situace, kdy uložená povinnost přestane právně existovat, hlavně v návaznosti na prohlášení nicotnosti exekučního titulu, či exekuce vůči povinnému, který již v době jejího nařízení neexistoval, zde asi jediné zánik právnické osoby bez právního nástupce.⁶⁷

Posledním důvodem je obecně nepřípustnost dalšího vedení exekuce. Okolnosti k ní vedoucí mohou vzniknout po jejím nařízení, např. pokud zanikne věc, která je

---

⁶⁷ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. Správní řád. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 664-665.

předmětem výkonu rozhodnutí, nebo mohou existovat již předtím, než je exekuce nařízena, pouze o nich exekuční správní orgán neví. Pokud by mu byly takové skutečnosti známé, exekuci by nemohl vůbec nařídit. Zde se může jednat o případ, kdy na základě § 108 správního řádu došlo před nařízením exekuce k převodu nepeněžitě povinnosti na nového povinného, takovou skutečnost však exekuční správní orgán nezaznamenal a nařídil exekuci proti osobě, která už nebyla nositelem vymáhané povinnosti.⁶⁸

Jak bylo naznačeno výše, za určitých okolností mohou být námitky vůči vadám nalézacího řízení přeneseny i do řízení exekučního.⁶⁹ Právě v rámci návrhu na zastavení exekuce tak může být zpochybněna správnost vykonatelného exekučního titulu, která nemohla být namítána v rámci soudního přezkumu exekučního příkazu, případně ani v rámci nalézacího řízení, kde tato skutečnost vyšla najevo až po uplynutí lhůty pro podání mimořádných opravných prostředků.⁷⁰ Pokud takové okolnosti vyjdou najevo, musí být exekuce zastavena. Její další vedení by odporovalo principům spravedlnosti či dokonce principu právního státu, jak uvedl v několika nálezech Ústavní soud, viz výše.

2.5 Exekuční námitky

Z určitých hledisek jsem se námitkám věnovala již v předchozích kapitolách. Zde se tedy bude jednat pouze o určité doplnění. Námitkami se rozumí prostředek obrany proti usnesením a jiným úkonům exekučního správního orgánu. Zákon nepředepisuje žádné jejich náležitosti, dokonce ani nemusí mít písemnou formu, lze je tedy nadiktovat i ústně do protokolu. Nejsou omezeny ani zákonnými důvody podání či lhůtou, kterou však lze vymezit do okamžiku výkonu, resp. provedení úkonů, proti kterým směřuje.

Jejich podání nemá devolutivní účinek, rozhoduje o nich orgán, který vydal napadené usnesení, resp. provedl úkon. Stejně tak s odkladným účinkem na vykonatelnost usnesení či jiného úkonu je jejich podání spojeno jen v taxativních zákonných případech. Aby nebyli účastníci řízení zkráceni na svých právech, musí být o možnosti bránit se podáním námitek vždy řádně poučeni.⁷¹ Proti rozhodnutí o námitkách již není možnost se odvolat, v úvahu tedy připadá přezkum správními

---

⁶⁸ Rozsudek Krajského soudu v Ústí na Labem ze dne 26.4.2017, sp. zn. 15 A 12/2014-31.

⁶⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 1.11.2016, sp. zn. II. ÚS 2230/2016, nález Ústavního soudu ze dne 1.4.2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18., nález Ústavního soudu ze dne 8.8.2017, sp. zn. Pl.ÚS 9/15.

⁷⁰ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.8.2019, sp. zn. 8 Afs 250/2018-54.

⁷¹ Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11.6.2007, sp. Zn. 5 Ca 355/2006-52.

soudy, konkrétní způsob přezkumu se bude řídit povahou námitkami přezkoumávaného usnesení či jiného úkonu exekučního správního orgánu.⁷²

---

⁷² PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2019, s. 372.

3 Jednotlivé způsoby provedení exekuce na nepeněžitě plnění

Správní exekuci je možno vést třemi způsoby, které taxativně stanoví správní řád. V závislosti na povaze nepeněžitě plnění mohou být uložené povinnosti na povinném přímo vynuceny, vymáhány náhradním výkonem či jako donucení k plnění mohou být exekučním správním orgánem ukládány donucovací pokuty. Zastupitelné plnění, tedy takové, u kterého není nezbytně nutné, aby bylo plněno přímo povinným, např. provedení udržovacích prací či odstranění stavby, bude ze zákona prováděno náhradním výkonem. Správní řád pak demonstrativně stanoví, že především k provedení vyklizení, odebrání movité věci či předvedení, obecně tedy přímému vynucení splnění na povinném, se přistoupí při nesplnění povinnosti charakteru nezastupitelného plnění, kde je nutný přímý výkon povinnosti ze strany povinného a náhradní výkon na jeho náklady a nebezpečí není možný. K plnění, které nelze nebo není účelné za povinného provést ani na něm přímo vynutit, bude donucován ukládáním donucovacích pokut.

Nebude-li takový postup odporovat povaze věci, není vyloučena ani kombinace výše uvedených. Exekuční správní orgán zvolí nejlepší způsob vedení exekuce i s ohledem na rychlost exekučního řízení, jeho účelnost a hospodárnost. To v sobě zahrnuje i přihlídnutí k osobě povinného a úvahu nejlepšího způsobu vymožení povinnosti vzhledem k němu. Není ani vyloučeno, aby způsob provedení navrhl i oprávněný ve své žádosti o zahájení exekuce, nicméně konečná volba je vždy na správním orgánu.

3.1 Exekuce provedením náhradního výkonu

„Při exekuci na nepeněžitá plnění je povinnému uloženo chovat se určitým způsobem (vykonat určitou práci, něčeho se zdržet, něco strpět) nebo odevzdat movitou věc.“⁷³ Splnění všech povinností uložených správními rozhodnutími je ve veřejném zájmu, pokud tedy povinný sám nesplní a jedná-li se o plnění, které nemusí nutně splnit sám, naopak může jej stejně dobře provést i osoba od povinného rozdílná, vydá exekuční orgán exekuční příkaz k provedení náhradního výkonu, ve kterém takovou osobu výkonem pověří.⁷⁴ Podstatou tohoto typu exekuce je tedy stanovení

⁷³ HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 5. vydání. Praha: Leges, 2015, s. 337.

⁷⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 119.

způsobu výkonu rozhodnutí, který musí vybraná osoba dodržet a provést přesně tak, jak je vymezen v exekučním příkazu. Jednat se může např. o úpravu povrchu pozemku, opravu věci, odstranění vady či zničení věci.⁷⁵ Takové vymezení však nemusí být přesně totožné s vymezením v exekučním titulu. Bližší specifikací náležitostí náhradního výkonu v exekučním příkazu oproti exekučnímu titulu se uložená povinnost nemění,⁷⁶ naopak, i potřebné upřesnění ukládané povinnosti je úkolem exekučního příkazu.⁷⁷

Výkon nebo práce se budou provádět na nebezpečí a náklady povinného, kterému může exekuční orgán před započítím náhradního výkonu uložit povinnost složit zálohu na takové náklady nebo celou částku zaplatit předem.⁷⁸ Požadovaná výše musí být správním orgánem samozřejmě co nejpřesněji zdůvodněna. Na rozdíl od rozhodnutí o náhradě nákladů exekuce dle § 116 správního řádu se zde primární povinnost zaplatit náklady či zálohu na ně ukládá usnesením, proti kterému není vyloučeno podat odvolání, které však nemá odkladný účinek a usnesení je tedy předběžně vykonatelné. Nesplnění této samotné povinnosti nemůže nijak ovlivnit další průběh exekuce, např. její přerušování, lze však náklady samostatně exekuvovat, a to v režimu vymáhání peněžitých plnění dle daňového řádu.

Zákon nijak nespécifikuje náležitosti pověření třetí osoby, která ani nemusí mít žádné konkrétní vlastnosti. Je tedy na úvaze správního orgánu, kdo dané plnění provede nejlépe. Jako vždy musí mít správní orgán při výběru na paměti hlavně rychlost, účelnost a efektivnost exekučního řízení. Není ani vyloučeno, že plnění bude mít takovou hodnotu, že na jeho provedení bude muset být vypsána veřejná soutěž dle zákona o zadávání veřejných zakázek.⁷⁹ K náhradnímu výkonu nemůže být nikdo jakkoli donucován, ze zákona je nutné, aby pověřená osoba s výkonem souhlasila. Pověřením tedy nebude jednostranné rozhodnutí správního orgánu, ale spíše se správní orgán na realizaci předmětného plnění domluví s pověřenou osobou formou smlouvy, typicky o provedení prací nebo výkonů, na základě které poté vydá exekuční příkaz k provedení exekuce.

---

⁷⁵ ČERNÝ, Pavel a kol. *Průvodce novým správním řádem s podrobným výkladem a vzory podání*. Praha: Linde Praha, a. s., 2006, s. 310-311.

⁷⁶ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 31.7.2014, sp. zn. 57 A 102/2013-49.

⁷⁷ Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28.2.2012, č.j. 44 A 95/2011-49.

⁷⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 119.

⁷⁹ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. *Správní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 673.

Nejčastěji bude pověřována náhradním výkonem nějaká věcně specializovaná osoba, např. stavební, bourací nebo úklidová společnost. Nic nebrání ani pověření jakékoli osoby samostatně výdělečně činné, dle okolností i neziskové organizace či např. obce.⁸⁰

Jelikož v praxi se náhradním výkonem bude provádět nejčastěji zejména odstraňování staveb či udržovací nebo zabezpečovací práce v režimu stavebního zákona, může v souvislosti s výkonem rozhodnutí často také nastat potřeba přemístit věci nacházející se na pozemku povinného nebo v jiných jeho prostorách. Ty se mohou na dobu až 6 měsíců na náklady povinného uskladnit, o čemž musí být povinný samozřejmě informován. Pokud si věci ve lhůtě nevyzvedne, ani neprohlásí, že je ve smyslu občanského zákoníku opustil, případnou do vlastnictví státu, případně územního samosprávného celku, pokud vedou exekuci jeho orgány. Učinit prohlášení o opuštění věcí může povinný, ještě než dojde k jejich přemístění. Vzhledem k tomu, že tak zaniká jeho vlastnické právo, není potřeba věci nikde uskladňovat ani stanovit lhůtu pro jejich vyzvednutí.⁸¹ I opuštěné věci připadají do vlastnictví státu. Případné náklady likvidace věcí samozřejmě následují povinného. Zmíněné uskladnění může provést správní orgán jak ve svých prostorách, tak může věci uskladnit u třetí osoby na základě smlouvy o úschově dle občanského zákoníku.⁸²

3.1.1 Exekuce rozhodnutí o odstranění stavby dle stavebního zákona

Jak jsem již dříve uvedla, exekuční správní orgány často zvolí tento způsob výkonu rozhodnutí, pokud exekuční titul ukládá splnit určitou povinnost dle stavebního zákona, jejíž splnění může na náklady povinného zajistit třetí osobou správní orgán. Takovým titulem může být rozhodnutí dle § 129 o nařízení odstranění stavby. To může být dle zákona nařízeno hned v několika případech, nejčastěji půjde o tzv. nepovolené stavby, tedy ty provedené bez rozhodnutí vyžadovaného stavebním zákonem nebo bez opatření či jiného úkonu takové rozhodnutí nahrazující, a stavby, které svým závadným stavem ohrožují život nebo zdraví osob a zvířat, bezpečnost či životní prostředí a jejich vlastník takový stav ve stanovené lhůtě neodstraní.⁸³ Co se týče rozhodnutí dle § 134 odst. 2 stavebního zákona nařizující odstranění závad na stavbě, nemusí

---

⁸⁰ ČERNÝ, Pavel a kol. *Průvodce novým správním řádem s podrobným výkladem a vzory podání*. Praha: Linde Praha, a. s., 2006, s. 310.

⁸¹ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. *Správní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 674.

⁸² Tamtéž.

⁸³ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), § 129.

správní orgán ani zahajovat jeho exekuci provedením náhradního výkonu, ale může po uplynutí lhůty ke splnění rovnou nařídit odstranění stavby nebo její části, které se následně vykoná dle obecných pravidel obsažených ve správním řádu.⁸⁴

Správní soudy se v souvislosti s exekucemi rozhodnutí dle stavebního zákona zabývaly několika podněty účastníků původního nalézacího řízení, kteří se snažili domoci jejich výkonu. Nejčastěji se jednalo o vlastníky sousedních staveb, kteří nejsou osobami z exekučních titulů oprávněnými, tudíž nemohou dle platné úpravy správního řádu svým jménem podat návrh na zahájení exekuce. Zahájení se tak snažili domoci na příslušném exekučním správním orgánu, který však řízení nezahájil, což žalobci považovali za nezákonný zásah do jejich veřejných subjektivních práv, proti kterému podali správní žalobu. Otázkou tak bylo, zda, příp. jak se může účastník původního nalézacího řízení domoci zahájení exekučního řízení, které zahajuje správní orgán z moci úřední.

Již dříve bylo konstatováno, že „*neexistuje žádné ústavně zaručené subjektivní právo fyzické nebo právnické osoby na to, aby vůči jinému subjektu bylo zahájeno správní řízení, v jehož rámci by byl tento subjekt za porušení právních předpisů stíhán.*“⁸⁵ Z toho důvodu se proti nezahájení řízení nelze bránit žalobou proti rozhodnutí správního orgánu, když sdělení, že řízení zahájeno nebude, navíc není ani rozhodnutím dle § 65 soudního řádu správního.⁸⁶ Stejně tak se nelze v takových případech domáhat vydání rozhodnutí žalobou na ochranu proti nečinnosti, pokud správní orgán postupoval při vyřízení podnětu dle § 42 správního řádu.⁸⁷ V jiném řízení, kde se stěžovatelka domáhala zahájení řízení o odstranění stavby z moci úřední, Nejvyšší správní soud konstatoval, že vzhledem ke zmíněné absenci veřejného subjektivního práva na zahájení řízení z moci úřední jí nemohlo být zasaženo do žádného práva, jehož ochrany by se mohla domáhat u správního soudu⁸⁸ a „*toho, čeho se domáhá, se proto nelze domoci žádným z žalobních typů dle soudního řádu správního.*“⁸⁹

V nejnovějším řízení se správní soudy zabývaly otázkou, zda z dané zásady nenárokovosti řízení zahajovaného z moci úřední neexistují výjimky. Tou by mohla být

---

⁸⁴ PRŮCHA, Petr a kol. *Stavební zákon. Praktický komentář*. Praha: Leges, 2017, s. 632-333.

⁸⁵ Usnesení Ústavního soudu ze dne 8.10.2002, sp. zn. II. ÚS 586/02.

⁸⁶ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21.8.2014, sp. zn. 10 As 105/2014-35.

⁸⁷ Usnesení Ústavního soudu ze dne 18.6.2009, sp. zn. III. ÚS 1315/09, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.7.2009, sp. zn. 3 Ans 1/2009-58.

⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.2.2017, sp. zn. 1 As 311/2016-26.

⁸⁹ Tamtéž.

situace, kdy by zahájení řízení sloužilo k ochraně jednotlivcová práva subjektivního⁹⁰ a taková žaloba „bude muset být opřena o tvrzené a prokázané subjektivní právo žalobce, k jehož ochraně by mělo řízení zahajované z moci úřední sloužit“.⁹¹ Toto subjektivní právo bylo přiznáno právě zmíněným osobám, jejichž věcných práv k pozemkům či stavbám sousedícím se stavbou, jež má být dle pravomocného rozhodnutí odstraněna, se odstranění stavby přímo dotýká. Krajský soud zde zopakoval úvahu Nejvyššího správního soudu, že v exekučním řízení se jedná ve vztahu k odstraňovacímu řízení o jeho „*důsledné dotažení do konce*“,⁹² a pokud tedy účastníci úspěšně uplatňovali svá práva v předchozím řízení a „dosáhli“ vydání meritorního rozhodnutí, jistě jim poté svědčí subjektivní právo domoci se realizace takového rozhodnutí. Ač je tedy tento způsob hájení subjektivních práv nutno chápat jako abnormalitu, je žádoucí dle krajského soudu dostat také ústavnímu principu denegationis iustitiae. Takový postup je však vždy ultima ratio, pokud k ochraně práv žadatele neexistuje jiný prostředek.

Dle mého názoru překvapivě krajský soud uzavřel, že v konkrétním případě bylo možno této ochrany docílit cestou návrhu na zahájení exekučního řízení, který sice dle § 110 správního řádu zdejšími žalobcům nepříslušel, ale „*je vhodnější připustit, aby účastník řízení o odstranění stavby měl možnost domoci se nařízení exekuce, než aby byl nucen domáhat se u soudu zásahovou žalobou zahájení exekučního řízení z moci úřední*“.⁹³ Účastníci odstraňovacího řízení, jak jsou popsáni výše, tedy mají dle judikatury možnost domáhat se výkonu rozhodnutí přímo svým jménem, podáním návrhu na zahájení exekučního řízení, ačkoli k tomu nejsou oprávněni dle zákona.

3.2 Exekuce přímým vynucením

Není-li možné, aby uložené povinnosti místo povinného splnila na jeho náklady a nebezpečí jiná osoba, musí exekuční správní orgán splnění vynutit přímo na povinném. Vzhledem k různorodosti plnění, která mohou být přímo vymáhána, nestanoví zákon žádný taxativní výčet způsobů, kterými k němu dochází. Vše se tak opět řídí okolnostmi konkrétního případu jako vždy s ohledem na vhodnost a přiměřenost daného postupu. Nejčastěji se však bude postupovat předvedením, odebráním movité věci či vyklizením. Pro zajištění řádného průběhu

---

⁹⁰ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 1.3.2017, sp. zn. 22 A 86/2015-68.

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.6.2016, sp. zn. 6 As 56/2016-38.

⁹³ Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 1.3.2017, sp. zn. 22 A 86/2015-68.

výkonu rozhodnutí se správní orgán může obrátit se žádostí o součinnost při něm na Policii ČR na základě § 135 správního řádu, stejně tak je možno osobám, které by mařili výkon exekuce neuposlechnutím pokynů úřední osoby, uložit pořádkovou pokutu až do výše 50.000,- Kč.⁹⁴

3.2.1 Vyklizení

Ať už se jedná o nemovitost, stavbu, byt, určitou místnost nebo jakékoli jiné prostory, exekuční titul může povinnému stanovit povinnost tyto objekty vyklidit. Důvodem bude nejčastěji užívání prostor bez právního důvodu, který buď dříve existoval a nyní zanikl nebo absentoval již od začátku. Stejně tak může být nařízeno vyklizení stavby, která svým stavem ohrožuje životy a zdraví osob.⁹⁵ Nejedná se pak pouze o uvolnění samotného objektu povinným, ale i odevzdání exekučnímu úřadu, např. odevzdání klíčů.⁹⁶

Vyklizení je formou výkonu rozhodnutí, které velmi citelně zasahuje do soukromí i vlastnictví povinných,⁹⁷ je tedy třeba striktně dbát všech zásad jeho provádění. Zaprvé povinný musí být o vyklizení informován alespoň 5 dnů před samotným provedením. Je mu tak poskytnut prostor, aby dotčené prostory sám dodatečně vyklidil, ale hlavně, aby se na vyklizení mohl připravit, např. tím, že si zajistí prostory pro uskladnění vyklizovaných věcí a vyhne se tak případnému hrazení nákladů na jejich úschovu správním orgánem, pokud by si takové věci na místě nepřevzal. Zákon nestanoví žádný způsob, jak musí vyrozumění probíhat, teoreticky se tak tedy může stát i neformálním telefonátem či vyvěšením oznámení např. u vstupu do objektu, který je předmětem vyklizení. Správní orgán by však měl vždy zvolit takový způsob, který bude nesporný a zpětně prokazatelný. Nejlepší variantou je bezesporu doručení vyrozumění do vlastních rukou. Stejně jako povinný musí být o úkonu vyrozuměna obec, na jejímž území se nachází dotčený objekt.

Ne vždy je však možné poučit o vyklizení s časovým předstihem. V časové tísní, která znemožňuje řádné vyrozumění, je možno u objektů ve stavu ohrožujícím život nebo zdraví osob, např. pokud je narušena jejich statika, postupovat zrychleně a oznámit povinnému vyklizení až s doručením exekučního příkazu, k čemuž může za

---

⁹⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 62.

⁹⁵ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších právních předpisů, § 129.

⁹⁶ Sněmovní tisk č. 201/0, vládní návrh zákona správní řád.

⁹⁷ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 2.5.2012, sp. zn. 11 Kse 8/2009-99.

takové situace dojít až na místě, či dokonce až po samotném výkonu rozhodnutí společně s protokolem o průběhu vyklizení, není-li povinný na místě přítomen.⁹⁸

Správní řád zde odkazuje na úpravu stavebního zákona, aktuálně se jedná o § 140 zákona č. 183/2006 Sb.⁹⁹ V odborné literatuře je pak tento odkaz vykládán dvěma způsoby. Někteří se přiklání k extenzivnímu výkladu v tom smyslu, že odkaz na úpravu stavebního zákona je pouze demonstrativní, a že i správní orgán, jako orgán exekuční, si sám může učinit úsudek o stavu budovy, který by odůvodňoval zmíněný zrychlený způsob vyklizení. Zkrátka, že vyklizení v režimu § 121 odst. 2 správního řádu je možno provést i pokud stav budovy ohrožující život a zdraví osob neplyne přímo z exekučního titulu, kterým je rozhodnutí dle stavebního zákona.¹⁰⁰

Jiní autoři¹⁰¹ zastávají názor opačný, kterým je výlučná aplikace § 121 odst. 2 správního řádu pouze v souvislosti s meritorním rozhodnutím dle § 140 stavebního zákona. Osobně se klaním spíše k názoru druhému. § 121 odst. 2, tedy „*ukládá-li exekuční titul vyklizení objektu, který je v takovém stavu, že bezprostředně ohrožuje život nebo zdraví osob, ...*“ hovoří dle mého názoru pouze o situaci, kdy je zmíněný špatný stav budovy výslovně konstatován v rozhodnutí dle § 140 stavebního zákona. Pokud by se budova, která má být vyklizena dle jiného exekučního titulu, dostala do takového stavu, který by vyžadoval její okamžité vyklizení, může stavební úřad zrušit původní rozhodnutí o vyklizení a vydat rozhodnutí nové dle § 140 stavebního zákona, případně hrozí-li nebezpečí z prodlení může postupovat dle § 140 odst. 3 a vydat pouze ústní nařízení vyklizení v rámci kontrolní prohlídky. O obsahu takového nařízení vyhotoví protokol, který má současně charakter potvrzení o ústně vyhlášeném rozhodnutí, a musí tak obsahovat i výrokovou část rozhodnutí a další náležitosti dle § 69 správního řádu. Písemné vyhotovení rozhodnutí o nařízení vyklizení stavby poté bez zbytečného odkladu doručí dodatečně.¹⁰² Ačkoli zde není odňat odkladný účinek případnému odvolání, lze ho vyloučit na základě § 85 odst. 2 písm. a), resp. b). Už proto, že odložením jeho vykonatelnosti by takové rozhodnutí postrádalo smysl.

---

⁹⁸ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 121.

⁹⁹ Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších právních předpisů, § 140.

¹⁰⁰ POTĚŠIL, Lukáš a kol. *Správní řád. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015, s. 560-561.

¹⁰¹ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. *Správní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 677-678.

¹⁰² Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších právních předpisů, § 140.

Oprávněné osoby mohou proti postupu správního orgánu vznést námitky. Pokud směřují proti exekučnímu příkazu, oddálí samotné provedení do doby, než o nich bude rozhodnuto. Jedná se zde o jeden z taxativních případů, kdy správní řád spojuje s podáním exekučních námitek odkladný účinek na provedení exekuce. Bude-li však provedeno vyklizení v režimu § 121 odst. 2 a exekuční příkaz se doručí povinnému až při provedení vyklizení, případně poté, došlo-li k provedení exekuce v jeho nepřítomnosti, jsou námitky již dle § 117 odst. 2 nepřípustné.

Nezávisle na využití exekučních námitek, resp. ať je jejich podání přípustné či nikoli, se může oprávněná osoba domáhat zrušení exekučního příkazu žalobou proti rozhodnutí. Pokud nebylo vyklizení dosud provedeno, mohou správní soudy za podmínek § 73 odst. 2 přiznat takové žalobě odkladný účinek. Ačkoli je soudní přezkum exekučních příkazů značně omezen, může přesto dojít k jeho zrušení, případně až k zastavení celé exekuce. Troufám si však odhadnout, že častěji bude žaloba zamítnuta s konstatováním, že namítané skutečnosti měly být tvrzeny v rámci nalézacího řízení, především tedy v odvolání proti meritornímu rozhodnutí před správními orgány. Samotnému průběhu vyklizení a postupu správního orgánu při něm se poté mohou oprávněné osoby bránit žalobou na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu.

Provedení exekuce by z podstaty věci nemělo podání námitek oddálit při nutnosti zrychleného vyklizení v režimu dle § 121 odst. 2. Zde však pouze za předpokladu, že podání námitek bude přípustné, tedy že povinný bude vyklizení přítomen a exekuční příkaz mu bude doručen před provedením úkonu. Domnívám se, že i v této situaci může být využito podobnosti s odvoláním, a tedy přiměřenou aplikací § 85 odst. 2 písm. a) správního řádu umožňujícím vyloučit odkladný účinek odvolání, jestliže to naléhavě vyžaduje veřejný zájem, který je při nutnosti postupu dle § 121 odst. 2 zřejmý. Další možností by bylo rozhodnout o námitkách na místě, zaznamenat tuto skutečnost do protokolu, a případně pokračovat ve výkonu rozhodnutí.

Vykázány mohou být vedle povinného i jiné osoby, které se v objektu zdržují na základě právního důvodu, který povinnému prospívá.¹⁰³ Pokud má tato osoba k objektu vlastnické, nájemní, ale i jiné užívací právo, je velmi pravděpodobné, že s ní budou objekt užívat i její příbuzní či další členové domácnosti, kteří budou ze

---

¹⁰³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 123.

zákona také podléhat výkonu rozhodnutí. Může se stát, že povinný se v objektu už ani nezdržuje, a objekt je zcela užíván odlišnými osobami na základě dohody s povinným. Civilní soudy v těchto případech zkoumají, zda takové osoby stále odvozují své užívací právo od práva povinného, a pokud tomu tak je, není tato situace důvodem pro zastavení soudního výkonu rozhodnutí.¹⁰⁴ Správní orgány, resp. správní soudy by snad takovou exekuci posoudily obdobně. Pokud by však vyklizením měl být vážně ohrožen zdravotní stav jakékoli z vykazovaných osob, je další pokračování exekuce nepřipustné. Ta by měla být minimálně přerušena a odložena, ale dle okolností může dojít až k jejímu zastavení. Ne však v případě, kdy jde o objekt ve stavu ohrožující život nebo zdraví osob.¹⁰⁵

K samotnému provedení vyklizení je také nutné přizvat nestranné osoby, které se nijak nepodílí na průběhu exekuce, ale jejich přítomnost má zajistit její řádné provedení. Takovou osobou může být kdokoli, kdo nemá žádný vztah k povinnému či oprávněnému, např. občan dané obce. Nejčastěji se jedná o strážníky obecní policie nebo pracovníky obecního úřadu či orgánu státní správy. Obecně je přizvání nezúčastněných osob na úvaze exekučního správního orgánu, který by jejich přítomnost měl zajistit zvláště v případech, kdy očekává zpochybnění zákonnosti průběhu exekuce. Pouze u vyklizení je povinná přítomnost takových osob stanovena zákonem.

Na rozdíl od náhradního výkonu rozhodnutí, které může být svěřeno zásadně komukoliv, kdo plnění řádně provede, může za provedení vyklizení odpovídat pouze příslušná oprávněná úřední osoba. Fakticky provedení vyklizení náleží komukoli, kdo se na tom s exekučním orgánem domluví, např. stěhovací firmě. Odpovědnost za řádný průběh výkonu a za škody případně způsobené takovými osobami ale následuje správní orgán, resp. někoho, kdo má určité kompetence v rámci exekučního správního orgánu nebo je k výkonu rozhodnutí pověřen jeho vedoucím.¹⁰⁶ Pokud by tedy došlo k poškození vyklizených věcí, může povinný takovou škodu vymáhat na územním samosprávním celku, resp. státu.

Pokud by hrozilo ztížení či zmaření výkonu rozhodnutí nebo by při něm mělo dojít k vystavení osob a majetku nebezpečí, může se správní orgán obrátit na Policii ČR,

---

¹⁰⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.2.2012, sp. zn. 20 Cdo 4784/2010, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2013, sp. zn. 20 Cdo 3054/2011.

¹⁰⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 122.

¹⁰⁶ Tamtéž, § 15.

resp. obecní policii na základě § 135 správního řádu se žádostí o součinnost při provedení takového úkonu. Takto mohou být z objektu např. vyvedeny osoby, které ho odmítají opustit dobrovolně. Je faktem, že zmíněné ustanovení přímo hovoří pouze o Policii ČR, s ohledem na § 1 odst. 2, § 1 odst. 3 nebo § 2 písm. a) zákona o obecní policii,¹⁰⁷ je však v tomto případě možno dovodit i působnost obecní policie. Ta by mohla poskytovat ochranu při hrozbě ztížení či zmaření úkonů, jelikož dle striktního znění zákona o Policii České republiky má poskytovat ochranu osobě pověřené výkonem rozhodnutí za podmínky, že nemůže provést výkon rozhodnutí z důvodů ohrožení svého života nebo zdraví.¹⁰⁸

Samotné vyklizení probíhá tak, že se vykážou všechny osoby tak, jak jsou popsány výše, a odstraní se movité věci patřící povinnému a příslušníkům jeho domácnosti, stejně tak věci, které jsou např. vypůjčené nebo pronajaté, tzn. sice patří někomu jinému, ale se souhlasem povinného jsou ve vyklizovaném objektu umístěny.¹⁰⁹

Správní řád dále popisuje, jak bude naloženo s vyklizenými věcmi. Nedojde-li k jejich převzetí, budou po dobu 6 měsíců uschovány a následně prodány, ať v režimu prodeje movitých věcí dle občanského soudního řádu¹¹⁰ či v rámci tzv. nedobrovolné dražby dle zákona o veřejných dražbách.¹¹¹ Věci, které se nepodaří prodat a povinný je odmítne převzít, připadají státu, resp. územnímu samosprávnému celku. Na náklady povinného může být provedena jejich likvidace.

3.2.2 Odebrání movité věci

Dalším z možných způsobů přímého vynucení uložených povinností na povinném je odebrání movité věci dle § 125 správního řádu. Definici pojmu věc nabízí občanský zákoník jako „vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí“,¹¹² věcmi movitými je pak vše, co zbyde po odečtení věcí nemovitých, které jsou zákonem stanoveny. Asi nejčastějším exekučním titulem bude v tomto případě rozhodnutí o přestupku ukládající správní trest propadnutí věci, resp. ochranné opatření jejího zabránění. Předmětem exekuce ale nemusí být výlučně vydání věci. Zvláštní zákon¹¹³ např. stanoví, že i při spáchání určitých přestupků dle zákona na ochranu zvířat může být předmětem propadnutí i zvíře, na které se ustanovení o věcech mohou v přiměřeném

---

¹⁰⁷ Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších právních předpisů.

¹⁰⁸ Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších právních předpisů, § 21.

¹⁰⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 123.

¹¹⁰ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 321 a násl.

¹¹¹ Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších právních předpisů, § 36 a násl.

¹¹² Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů, § 489.

¹¹³ Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších právních předpisů, § 27b.

rozsahu neodporujícím jejich povaze užít obdobně.¹¹⁴ Předmětem výkonu rozhodnutí tedy může být i odebrání týraných zvířat.

Na první pohled je zřejmé, že právní úprava je zde podstatně stručnější než u předchozího vyklizení. Důvodem bude fakt, že „prosté“ odebrání věci určitě nepředstavuje takový zásah do osobních práv povinného jako vyklizení, a stejně tak se v případě nezákonného výkonu rozhodnutí může poměrně snadno obnovit původní stav před takovým zásahem, samozřejmě pokud již věc nebyla prodána nebo nedošlo k její likvidaci.

Podstatným rozdílem od vyklizení je fakt, že zahájení exekuce se povinnému nemůže oznámit nijak dopředu. Ačkoli i průběh vyklizení lze podstatně ztížit, např. zabarikádováním vstupu do objektu, není nic jednoduššího než při oznámení plánovaného odebrání věci takovou věc přemístit, vhodně schovat či snad zničit. Exekuční příkaz se tedy při tomto přímém vynucení oznamuje povinnému až při samotném odebírání věci. Ani jeho absence při provádění úkonu nevytváří překážku a exekuční příkaz mu bude spolu s protokolem o odebrání věci doručen poté.¹¹⁵

Podstata tohoto způsobu exekuce je tedy autoritativní faktické odebrání věci osobě povinné nebo té, která má věc u sebe, zde nezáleží, jak ji osoba získala nebo na jakém základě ji užívá,¹¹⁶ a její předání osobě oprávněné, případně její uložení do úschovy. Není tedy nutné, aby osoba povinná byla vlastníkem věci, kterým nemusí být ani z exekučního titulu oprávněný. Stejně tak není nutné vydávat nový exekuční příkaz k odebrání věci, pokud se tato věc nenachází u povinného. Nakládání s odebranými věci je zde obdobné jako v případě vyklizení dle § 124 správního řádu.

Jak plyne i z § 111 odst. 1 písm. d) správního řádu, věc, která je předmětem rozhodnutí, musí být samozřejmě v exekučním příkazu specifikována a popsána tak, aby nemohla být zaměněna s jinou. § 125 odst. 3 správního řádu zmiňuje i odebrání listin, kterých je případně třeba k užívání věci movité, zde může být myšlen např. technický průkaz, další doklady potřebné pro provoz motorového vozidla nebo průkaz zbraně.¹¹⁷ Takové listiny nemusí být samostatně popsány v exekučním příkazu, jelikož jsou odebrány spolu s předmětnou věcí automaticky ze zákona. Naopak mohou být takové listiny odebrány pouze s odebranou movitou věcí, neboť se v jejich případě

---

¹¹⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů, § 494.

¹¹⁵ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 125.

¹¹⁶ HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 5. vydání. Praha: Leges, 2015, s. 341.

¹¹⁷ POTĚŠIL, Lukáš a kol. *Správní řád. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015, s. 570.

nejedná o samostatný předmět exekuce.¹¹⁸ Pokud je odebíraná věc vedena v zákonem stanovené evidenci, např. registr silničních vozidel nebo registr zástav¹¹⁹ vedený Notářskou komorou, doručuje se exekuční příkaz i tomu, kdo tuto evidenci vede.

Oprávněná úřední osoba je odpovědná za řádné provedení odebrání movité věci. V případě, že se tato věc nenachází na předpokládaném místě, pokusí se její uložení nebo bližší informace o stavu věci zjistit dotazem na povinného, jinou osobu, která má danou věc u sebe či na kohokoli, kdo je v místě přítomný. Pokud osoba odmítá věc vydat, bude vyznána ke sdělení důvodů.¹²⁰ Za neuposlechnutí pokynu úřední osoby, které vede ke ztížení průběhu exekuce může být k vynucení součinnosti uložena také pořádková pokuta ve smyslu § 62 odst. 1 písm. c) správního řádu.

V odborné literatuře se setkáme i s názorem, že by v takové chvíli měly být ukládány pokuty donucovací ve smyslu § 129 správního řádu.¹²¹ Ty jsou však dalším ze způsobů exekuce správních rozhodnutí a jsou ukládány pouze, nelze-li vykonat rozhodnutí jiným způsobem nebo není-li takový postup účelný. Vhodnost a účelnost se zde dle mého názoru vztahuje na povahu vymáhané povinnosti, která určí, jakým ze tří možných způsobů je nejlepší uloženou povinnost vymoci. Ne tedy na situaci, kdy je průběh exekuce ztížen okolnostmi nastalými v jejím průběhu, jako např. odmítnutí vydání věci. Ačkoli není vyloučeno kombinovat jednotlivé způsoby exekuce, pokud je takový postup účelný, v tomto případě je dle mého názoru vhodnější ukládat pokuty pořádkové.

K řádnému výkonu rozhodnutí bude v nemalém počtu případů jistě třeba součinnosti třetích osob. Je tedy na místě takové povinnosti stanovit závazně. Subsidiárně k § 114 odst. 2, který se vztahuje na každého, tedy např. i na souseda, kterému nechal povinný náhradní klíče od svého domu, se tak § 126 děje povinnému a ostatním osobám, v jejichž prostorách se věci povinného nachází. Ti všichni musí umožnit přístup na místa, kde by mohla být exekuce provedena. Dále je také zakotveno oprávnění provést u osob povinných i jiných osobní prohlídku, resp.

---

¹¹⁸ VEDRAL, Josef. *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 974.

¹¹⁹ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. *Správní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 685.

¹²⁰ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších právních předpisů, § 125.

¹²¹ HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 5. vydání. Praha: Leges, 2015, s. 342.

prohlídku bytu a jiných místností. Zákonodárce tedy výkon rozhodnutí nelimituje pouze osobou povinného.

Osobní prohlídka a prohlídka bytu a jiných místností

Při pohledu na správní řád dovodíme, že se jedná o jakýsi nápomocný institut k řádnému provedení odebrání věci. Jelikož se však jedná o významný zásah do základních práv, je třeba v takových případech postupovat zvláště šetrně a striktně dle zákona. Postup exekučního správního orgánu se zde nejvíce dotýká práva nedotknutelnosti osoby a jejího soukromí dle čl. 7 a nedotknutelnosti obydlí dle čl. 12 Listiny základních práv a svobod,¹²² u kterého budeme pro účely správní exekuce vycházet konkrétně z odstavce 3, obecně stanovujícího podmínky jeho případného omezení.

Konkrétněji pak již hovoří správní řád, umožňující učinit prohlídku bytu, sídla, místa podnikání i jiných prostor povinného, např. sklepy, sklady, haly, garáže, společné prostory domů, ...¹²³ vyžaduje-li tak účel exekuce. Je zde patrná snaha zákonodárce postihnout co největší okruh možných míst, ve kterých se může předmět exekuce nacházet. Nahlédnuto může být i do skříní a schránek, v širším smyslu do všech úložných prostor, zde se nacházejících, to ale pouze za předpokladu, že je důvodné podezření, že se v nich nachází hledaná věc, což koresponduje s požadavkem šetrnosti postupu při provádění prohlídek, kdy není nutné zasahovat do soukromí osob otevíráním a nahlížením do míst, kde se věc zcela jistě nemůže nacházet, např. pro svou velikost. Při odepření přístupu k takovým místům či obecně maření exekuce mohou být povinní donucováni již zmíněným ukládáním pořádkových pokut či za součinnosti Policie ČR. V neposlední řadě může být osoba hrubě rušící průběh úkonu z místa vykázána. Nutno doplnit, že taková osoba vůbec nemusí mít vztah k probíhající exekuci. Exekuční orgán také disponuje oprávněním si přístup proti vůli zjednat sám, např. vylomením zámku, v čemž můžeme asi nejvíce spatřovat ono přímé vynucení povinnosti.

Osobní prohlídka, jako jedna z forem tzv. bezprostředního zásahu, může být dle správního řádu provedena jak na povinném, tak na jiné osobě, u které je důvodné podezření, že ukrývá odjímanou věc, jestliže neuposlechli výzvu k jejímu dobrovolnému vydání. Proti takové výzvě, svým charakterem faktickému

---

¹²² Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

¹²³ POTĚŠIL, Lukáš a kol. *Správní řád. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015, s. 579.

exekučnímu úkonu, lze podat námitky dle § 117 správního řádu. Prohlídka může být prováděna striktně pouze osobou stejného pohlaví a na žádost pouze za přítomnosti přizvané osoby. Ačkoli mohou ve správním právu výjimečně nastat případy krajní nouze, kdy je možno provést prohlídku i osobou odlišného pohlaví, např. při hledání zbraně či v prostředku veřejné dopravy k zajištění věci, která by mohla být použita k útoku, nespadá pod tyto výjimky provedení správní exekuce,¹²⁴ jelikož „*ani případná hodnota vyhledávané věci nemůže převážit právo na zajištění respektu k důstojnosti člověka.*“¹²⁵ V dalších podrobnostech provádění osobních prohlídek odkazuje správní řád na právní předpisy upravující oprávnění celníka, dnes zákon o Celní správě České republiky,¹²⁶ konkrétně § 35a, který však také není vyčerpávající a dále odkazuje ve způsobu provádění osobní prohlídky na vyhlášku Ministerstva financí o způsobu provádění osobní prohlídky celníkem.¹²⁷ Při provádění obou typů prohlídek platí, že jde o omezení nezbytná pro ochranu práv druhých a může k takovým zásahům dojít pouze, vyžaduje-li to účel exekuce a nelze-li ho dosáhnout šetrnějším způsobem.

Vždy je nutno dbát zásady zákonnosti, přiměřenosti a subsidiarity výkonu veřejné moci. V opačném případě se může z takových prohlídek lehce stát nezákonný zásah žalovatelný u správních soudů dle § 82 a násl. soudního řádu správního, stejně jako může být vymáhána náhrada za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci.¹²⁸ Dle § 175 správního řádu je také možnost podat proti nevhodnému chování úředních osob či obecně proti postupu správních orgánů stížnost.

Jako o každém úkonu správního orgánu se i o odebrání věci sepíše protokol, který musí v tomto případě vedle obecných náležitostí § 18 správního řádu obsahovat i okolnosti důležité pro průběh odebrání, tedy označení movité věci a její specifikace, vyjádření povinného o tom, kde se movitá věc nachází, případně, že osoba, která má věc u sebe není ochotná ji vydat, důvody ji k tomu vedoucí, stejně tak i okolnosti vedoucí k provedení osobní prohlídky či prohlídky bytů a jiných místností.

---

¹²⁴ MATES, Pavel. Prohlídka osoby ve správním právu. *Právní rozhledy*, 2019, č. 6, s. 203.

¹²⁵ Tamtéž.

¹²⁶ Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších právních předpisů.

¹²⁷ Vyhláška Ministerstva financí č. 246/2016 Sb., o způsobu provádění osobní prohlídky celníkem, ve znění pozdějších právních předpisů.

¹²⁸ Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších právních předpisů.

3.2.3 Předvedení

Tomuto způsobu výkonu rozhodnutí se dostalo právní úpravy nejstručnější. Pouze § 127 správního řádu odkazuje na přiměřené užití některých částí ustanovení části druhé správního řádu upravující předvedení jako prostředek k zajištění účelu a průběhu řízení v § 60. Toho bude užito v případě neúspěšného předvolání účastníka řízení či svědka k provedení úkonu správním orgánem v rámci správního řízení, u kterého je nutná jeho osobní účast a v jeho nepřítomnosti tak nemůže být úkon proveden, čímž je podstatně ztíženo dosažení účelu řízení, tedy vydání rozhodnutí ve věci samé. Na rozdíl od předvedení ve smyslu výkonu rozhodnutí, kde stanovení povinnosti osoby dostavit se na určité místo bylo samotným předmětem řízení a tato povinnost byla stanovena meritorním rozhodnutím.

Usnesení o předvedení ve smyslu druhé věty § 60 odst. 1 se tedy v případě exekuce vydává jako exekuční příkaz a je oznamováno orgánům, které mají předvedení provést, na požádání správního orgánu Policii České republiky, resp. za dalších podmínek jiným ozbrojeným sborům či obecní policii. Ty ho při předvedení doručí předváděnému. Příkladem může být rozhodnutí o povinnosti pobytu určité osoby v karanténě na základě zákona o ochraně veřejného zdraví.¹²⁹

3.3 Exekuce ukládáním donucovacích pokut

Poslední způsob výkonu rozhodnutí je svou povahou subsidiární ke dvěma předchozím, se kterými může být s ohledem na povahu uložené povinnosti využito i v kombinaci. Donucovací pokuty se uloží teprve tehdy, nelze-li, nebo není-li účelné, provádět exekuci jiným způsobem. V praxi se tak asi bude jednat hlavně o povinnost se něčeho zdržet nebo něco strpět, např. pozastavit nepovolenou hudební produkci¹³⁰ či zastavit stavební práce na stavbě,¹³¹ nicméně i povinnost aktivně konat, např. poskytnout informace dle zákona o svobodném přístupu k informacím, může být vymáhána ukládáním donucovacích pokut.¹³²

V situaci, kdy je možné uložit splnění povinnosti třetí osobě na náklady a nebezpečí povinného, lze k dobrovolnému splnění donucovat uložením pokut pouze do výše nákladů tohoto náhradního výkonu. Jednat se bude o situace, kdy plnění přímo

---

¹²⁹ Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších právních předpisů, § 64.

¹³⁰ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové-pobočka Pardubice ze dne 5.10.2017, sp. zn. 52 A 36/2017-48.

¹³¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3.2.2016, sp. zn. 1 As 304/2015-33.

¹³² Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19.8.2020, sp. zn. 10 A 182/2017-28.

osobou povinného nebude z podstaty věci zcela nutné, exekučnímu orgánu se však bude jevit vhodnější pokusit se přimět k plnění povinného než zajistit plnění jinou osobou, např. vzhledem k nepoměru nákladů obou způsobů, zde např. obnovení předešlého pokojného stavu.¹³³ Naopak pevnou částkou 100.000,- Kč je stanovena horní hranice výše donucovacích pokut pro vynucení nezastupitelných povinností. Tento limit, na rozdíl od předchozí právní úpravy značně vyšší a stanoven jednotně pro právnické i fyzické osoby,¹³⁴ nemohou uložené pokuty přesáhnout, a to ani ve svém souhrnu. Konkrétní výše, která by se měla vždy odvíjet od typu nepeněžitě povinnosti, je pak na úvaze exekučního správního orgánu, který musí své rozhodnutí náležitě odůvodnit, např. poměrem ukládané pokuty vzhledem k nákladům náhradního výkonu. Speciálně k úpravě správního řádu potom může být výše možných donucovacích pokut upravena jinými právními předpisy, dnes např. energetický zákon¹³⁵ či zákon o podnikání na kapitálovém trhu,¹³⁶ kde jsou uloženy pokuty značně vyššího charakteru.

Jelikož se donucovací pokuty ukládají povinnému rozhodnutím ve smyslu § 67 a násl. správního řádu, tedy ne formou exekučního příkazu, není možno se zde bránit podáním námitek. Proti rozhodnutí se mohou oprávněné osoby odvolat, resp. požadovat jeho zrušení před správními soudy. Ačkoli se spíše nebude jednat o jev častý, i v průběhu odvolacího řízení může povinný plnit dle exekučního titulu, což by znamenalo zastavení odvolacího řízení a zrušení přezkoumávaného rozhodnutí dle § 90 odst. 4 správního řádu. K větší účinnosti tohoto způsobu exekuce však jistě nepřispívá fakt, že podané odvolání má zásadně odkladný účinek, který může být pouze za zákonných podmínek vyloučen správním orgánem dle § 85 odst. 2 správního řádu, a další pokuta může být uložena až poté, co rozhodnutí o uložení té předchozí nabyde právní moci a ve stanovené lhůtě, ne kratší než 15 dnů, nebude splněno.

Soudní přezkum je pak omezen do té míry, že nelze úspěšně vznášet námitky zpochybňující takové rozhodnutí z hlediska jeho věcnosti, jelikož soud posuzuje výlučně splnění podmínek pro jeho vydání.¹³⁷ *„Přezkum rozhodnutí o uložení donucovací pokuty v rámci správní exekuce je tak omezen na to, zda rozhodnutí*

---

¹³³ Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 28.6.2016, sp. zn. 57 A 80/2015-46.

¹³⁴ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 226/2002 Sb. účinném ke dni 1.7.2002, § 79.

¹³⁵ Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon), § 96d.

¹³⁶ Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, § 136b.

¹³⁷ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.5.2019, sp. zn. 9 As 329/017-50.

o uložení donucovací pokuty má náležitý podklad, tj. zda exekuce byla nařízena, zda orgánu, který ukládá donucovací pokutu, taková pravomoc náleží, zda jsou splněny shora uvedené podmínky § 129 s. ř. a zda při ukládání uvedené pokuty byla dodržena pravidla řízení. [...] Námitky věcně zpochybňující samotný exekuční titul nemohou být řádným důvodem kasační stížnosti proti rozhodnutí o žalobě napadající rozhodnutí o uložení opakované donucovací pokuty v rámci správní exekuce.“¹³⁸ Jiné skutečnosti mohou být namítány právě v již zmíněném odvolacím řízení.

Nezaplacené pokuty, které samy o sobě směřují pouze k vymožení primárně uložené povinnosti a jejich zaplacením se povinnosti plnit podle exekučního titulu povinný nezbavuje,¹³⁹ následně vymáhá ten exekuční správní orgán, který je uložil v režimu vymáhání peněžitých plnění.

---

¹³⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.5.2013, sp. zn. 9 As 33/2012-40.

¹³⁹ Tamtéž.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo podat ucelený přehled o samotném pojmu správní exekuce a vymezit tento způsob výkonu rozhodnutí vůči jiným systémům autoritativního vymáhání uložených povinností, stejně jako vysvětlit základní pojmy se správní exekucí spjaté. Nejvíce se však diplomová práce zabývala právní úpravou vymáhání povinností svým charakterem jiné než zaplacení peněžité částky, kdy smyslem práce bylo především zodpovědět v úvodu položenou otázku, zda je tato úprava dostačující. V tomto směru jsem se zabývala procesem výkonu rozhodnutí od činností před samotným zahájením exekuce až po jednotlivé způsoby směřující k úspěšnému vymození uložených nepeněžitých plnění.

Prvotním záměrem bylo za kapitulu zabývající se právě konkrétními způsoby provedení exekuce zařadit praktickou část diplomové práce, která by se věnovala zkoumání jednotlivých exekučních příkazů a obohatila by tak teoretickou část o poznatky z praxe. Sama jsem však byla zaskočena reakcí správních orgánů, jejichž představitelé mě ve velké většině případů informovali, že se agendou vedení výkonu rozhodnutí v praxi téměř nezabývají a přenáší ji na soudní exekutory.

S tím, že exekuce nepeněžitých plnění samotnými správními orgány dle správního řádu není v praxi nejspíše tak častá, souvisí i poměrně stručná judikatura správních soudů toto téma rozvíjející. Při psaní diplomové práce jsem se tak často musela odkazovat na exekuční rozhodnutí soudů civilních či soudů správních věnujících se tématu vymáhání plnění peněžitého charakteru. Nejvíce jsem absenci dostatečného množství judikatury pociťovala právě při psaní třetí kapitoly zabývající se konkrétními způsoby provedení výkonu správních rozhodnutí.

Dle mého názoru je v aktuálním stavu právní úprava vymáhání nepeněžitého plnění ve správním řádu v zásadě dostačující k tomu, aby podle ní bylo exekuční řízení efektivně provedeno. Mám však za to, že v praxi není tako úprava tolik využívána, což má za následek, že za 14 let její účinnosti nedošlo v podstatě k žádné její úpravě. Dovožuji takto jak ze zmíněného nedostatku správní judikatury, tak z poměrně stručných zmínek o správní exekuci v odborné literatuře v porovnání s jinými oblastmi správního řízení. Právní úprava tedy není do takové míry podrobena praktickému uplatnění, a z toho důvodu postrádá potřebné podněty pro vylepšení a její další nasměrování.

Myslím, že důvody, které mohou k méně časté aplikaci správního řádu vést, jsou v zásadě dva. Prvním je celkově nižší počet správních exekucí v České republice, např. oproti exekucím civilním, který způsobuje, že se z výkonu správních rozhodnutí stává specializovaná agenda, se kterou se správní orgány zkrátka tak často neseťkávají. Na tuto úvahu navazuje důvod druhý, a to přenášení agendy správních exekucí na soudní exekutory, jak plyne z mé osobní zkušenosti při komunikaci s vybranými správními orgány Olomouckého a Jihomoravského kraje.

Samozřejmě si nikdo nemůže stěžovat na nízký počet exekučních řízení. Na druhou stranu, pokud je opravdu agenda častěji přenášena na soudní exekutory, je dle mého názoru řešením více dbát na vymáhání správních rozhodnutí samotnými správními orgány. Častější aplikací správního řádu se dostane zdejší právní úpravě potřebný impuls, který může vést k jejímu vylepšení a zajištění i praktického fungování správních exekucí vymáhajících plnění nepeněžitého charakteru.

Použité zdroje

Literatura

- SKULOVÁ, Soňa a kol. *Správní právo procesní*. 3. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 421 s.
- HORZINKOVÁ, Eva, NOVOTNÝ, Vladimír. *Správní právo procesní*. 5. vydání. Praha: Leges, 2015. 392 s.
- KOPECKÝ, Martin. *Správní právo: Obecná část*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 536 s.
- ČERNÝ, Pavel a kol. *Průvodce novým správním řádem s podrobným výkladem a vzory podání*. Praha: Linde Praha, a. s., 2006. 439 s.
- SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 512 s.
- HENDRYCH, Dušan. *Správní právo, Obecná část*. 9. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. 599 s.
- PRŮCHA, Petr. *Správní řád s poznámkami a judikaturou*. 4. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Leges, 2017. 533 s.
- LICHNOVSKÝ, Ondřej a kol. *Daňový řád: komentář*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2016. 944 s.
- JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. *Správní řád. Komentář*. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 1047 s.
- VEDRAL, Josef. *Správní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: BOVA POLYGON, 2012. 1448 s.
- POTĚŠIL, Lukáš a kol. *Správní řád. Komentář*. Praha: C.H. Beck, 2015. 816 s.
- PRŮCHA, Petr a kol. *Stavební zákon. Praktický komentář*. Praha: Leges, 2017. 880 s.

Judikatura

- Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 31.7.2014, sp. zn. 57 A 102/2013-49.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5.4.2001, sp. zn. 20 Cdo 5248/2009.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.8.2006, sp. zn. 20 Cdo 2917/2005.
- Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 23.2.2011, sp. zn. 20 Cdo 698/2009.
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 31.3.2014, sp. zn. 8 Co 75/2014.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31.7.2015, sp. zn. 8 As 143/2014-47.
- Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem – pobočka Liberec ze dne 6.9.2017, sp.zn. 59 A 57/2017-30.
- Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 18.12.2019, sp. zn. 61 A 6/2019-60.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.8.2012, sp. zn. 7 As 140/2011-109.
- Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 9.1.2012, sp. zn. 15 A 64/2011-56.
- Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 28.2.2012, sp.zn. 44 A 95/2011-49.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18.7.2019, sp. zn. 10 A 155/2018-48.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.9.2009, sp. zn. 9 Afs 28/2009-124.
- Nález Ústavního soudu ze dne 1.11.2016, sp. zn. II. ÚS 2230/2016.
- Nález Ústavního soudu ze dne 1.4.2019, sp. zn. II. ÚS 3194/18.
- Nález Ústavního soudu ze dne 8.8.2017, Pl.ÚS 9/15.
- Rozsudek Nejvyššího právního soudu ze dne 26.10.2005, sp. zn. 2 Afs 81/2004-54.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.11.2018, sp. zn. 6 As 268/2018-19.
- Usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 10.7.2018, sp. zn. 43 A 69/2018-13.
- Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19.2.2019, sp. zn. 1 Afs 271/2016-53.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11.9.2019, sp. zn. 6 Tdo 912/2019.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28.11.2014, sp. zn. 3 Tdo 1425/2014.
- Rozsudek Krajského soudu v Ústí na Labem ze dne 26.4.2017, sp.zn. 15 A 12/2014-31.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.8.2019, sp. zn. 8 Afs 250/2018-54.
- Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11.6.2007, sp. Zn. 5 Ca 355/2006-52.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 8.10.2002, sp. zn. II. ÚS 586/02.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21.8.2014, sp. zn. 10 As 105/2014-35.
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 18.6.2009, sp. zn. III. ÚS 1315/09.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8.7.2009, sp. zn. 3 Ans 1/2009-58.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15.2.2017, sp. zn. 1 As 311/2016-26.
- Rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 1.3.2017, sp. zn. 22 A 86/2015-68.

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2.6.2016, sp. zn. 6 As 56/2016-38.
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 2.5.2012, sp. zn. 11 Kse 8/2009-99.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23.2.2012, sp. zn. 20 Cdo 4784/2010.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2013, sp. zn. 20 Cdo 3054/2011.
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové-pobočka Pardubice ze dne 5.10.2017, sp. zn. 52 A 36/2017-48.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3.2.2016, sp. zn. 1 As 304/2015-33.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19.8.2020, sp. zn. 10 A 182/2017-28.
- Rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 28.6.2016, sp. zn. 57 A 80/2015-46.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16.5.2019, sp. zn. 9 As 329/017-50.
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23.5.2013, sp. zn. 9 As 33/2012-40.

Právní předpisy

- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších ústavních zákonů.
- Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění zákona č. 226/2002 Sb. účinném ke dni 1.7.2002.
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni 1.1.2006.

- Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 26/2000 Sb., o veřejných dražbách, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Vyhláška Ministerstva financí č. 246/2016 Sb., o způsobu provádění osobní prohlídky celníkem, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších právních předpisů.
- Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).
- Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu.

Ostatní

- Závěr č. 98 ze zasedání poradního sboru ministerstva vnitra ke správnímu řádu ze dne 19.11.2010.
- Sněmovní tisk č. 201/0, vládní návrh zákona správní řád.
- Sněmovní tisk 537/0, vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
- MATES, Pavel. Prohlídka osoby ve správním právu. *Právní rozhledy*, 2019, č. 6, s. 203.

Shrnutí

Diplomová práce se věnuje tématu exekuce správních rozhodnutí dle správního řádu, konkrétně výkonu rozhodnutí ukládajících povinnost plnění nepeněžitého charakteru. Cílem je komplexně rozebrat právní úpravu správních exekucí, od vymezení samotných pojmů správní exekuce, exekuční titul či exekuční správní orgán přes průběh exekuce od činnosti správních orgánů před jejím nařízením až po jednotlivé způsoby, kterými lze uložené nepeněžité povinnosti vymoci. Základním podkladem pro diplomovou práci je právní úprava správního řádu, která je rozvedena ve světle odborné literatury a doplněna o poznatky, které ve věci přinesla judikatura.

Abstract

This Master thesis focuses on the issue of executions according to the Administrative Procedure Code, specifically on those decision imposing a non-monetary obligation. The aim of the work is comprehensively analyse executions of administrative decisions, from defining main terms such as administrative execution itself, enforcement order or enforcement body throughout execution process, including activities before the start of execution, to individual ways to enforce non-monetary obligations. Primary source for this thesis is legislation contained in the Administrative Procedure Code, which will be enhanced in the light of academic literature and supplemented by findings of case law.

Klíčová slova

Správní exekuce, exekuce na nepeněžité plnění, průběh exekuce, přímé vynucení, náhradní výkon, donucovací pokuty

Key words

Administrative execution, non-monetary execution, process of execution, direct enforcement, substitute performance, coercive fines